

DIRVA

THE FIELD
Nr. 48
Gruodžio 4, 1957
Cleveland, Ohio

Ar tautinis komunizmas nėra komunizmas?

Vadinamojo tautinio komunizmo problema yra kilusi Vakaruose dėl to, kad pastaraisiais laikais kai kurios ne rusiško komunizmo srovės pasireiškė tam tikrų priešingumų Maskvos centrui. Tačiau reikia konstatuoti, kad tie priešingumai nėra naujas dalykas. Beveik nuo pat spaulės revoliucijos Rusijoje pradėtos būta nuomonių skirtumų tiek Rusijos, tiek kitų kraštų komunistų partijose. Pakanka prisiminti tokius įvykius, kaip Trockio, Kamenevo, Zinovjevo bylos. Bet skirtumai, kurie buvo tų bylų pagrindu, nelietė tikrai esminių klausimų. Jų objektas tebuvo taktikos ir komunizmo dėsnių, vykdymo klausimai. Taip buvo dargi tais atsitikimais, kai nuomonių skirtumai privedavo prie aštrių susirėmimų ir net masinių žudynių. Todėl yra pagrindo manyti, jog ir dabar nesklendimai, kurie laiko nuo laiko kyla tarp Tito ir Gomulkos iš vienos pusės ir komunizmo vadų iš kitos, yra tokios pat rūšies.

Analizuojant atydziau Tito ir Gomulkos politiką, tenka prieiti išvados, kad jie nenori komunizmo panaikinti, bet, priešingai, siekia įvykdyti jį kitomis priemonėmis.

Nėra sunku nustatyti, kuriuo būdu atsirado Vakaruose klaidingas taifinai — komunizmo srovės įvertinimas. Tos srovės atstovai suprato, kad šiuo laiku jiems nėra praktiška ir toliau kurti komunistinę santvarką ligi šiol vartotais brutališkais metodais. Bet šis — laikinis ir dalinis, taktikos pakeitimas nereikia, kad jie būtų nustoję būti komunistais.

Tito Jugoslavijoje, Gomulka Lenkijoje (ir Imre Nagy Vengrijoje) buvo savo laiku nemažai brutališki ir žiaurūs kaip Stalinas, Malenkovas ar Chruščiovas Sovietų Sąjungoje. Kaip visiems žinoma, jie yra ištikimi jėga paremtos komunistinės politikos atstovai, paėmę valdžią smurtu, kuris sunaikino tūkstančių žmonių gyvybes. Jeigu jie dabar savo taktiką kai kuriais klausimais kiek švelnina, tai priežasties reikia ieškoti tik toje aplinkybėje, kad jie yra susidūrę su pasipriešinimu, kurį jie stengiasi nugalėti ne tiesiogine frontine akcija, bet elastiškesniais ir sūkstesniais metodais. Ir kaip tik šitas taktikos pakeitimas dažnai laikomas Vakaruose nusisukimas nuo komunizmo.

Iš viso, geresniam pažinimui pavojaus, kurį kiekvieno atspalvio komunizmas sudaro Europai, būtų naudinga atsiminti, kad komunistiniai valdovai Maskvoje, Belgrade, Varšuvoje, Budapešte ar kur kitur, tiek vidaus, tiek užsienio politikos srityje dažniausiai ruošia galą savo aukoms palaipsniui. Būtent, tokiu būdu, kad jų aukos pamato visą joms gresiantį pavojų, kai jau yra pervėlu, kai — vėzdžiai kalbant — jų galva jau yra nukritusi.

Komunistinė santvarka kiekviename krašte visada yra lygi politinei bei moralei mirčiai. Niekas vadinamųjų tautinių komunistų nėra niekados pareiškęs atsisakąs nuo komunizmo. Nei vienas jų nėra niekados pasakęs, kad jis laiko tautinį komunizmą pareinamąja stadija į normalų gyvenimą, t. y. į socialinę bei valstybinę santvarką.

Tam tikrai, tų žmonių vykdoma taktikos liberalizacija telkta atskirus kasdieninio gyvenimo da-

lykus, bet ne pagrindinius klausimus. Bolševikai turi seną šūki: tautinė forma ir socialistinis, tai yra, komunistinis turinys. Tai buvo vienas pirmųjų šūkių, kuriais bolševikai stengėsi užmigdyti gyvenančių carų Rusijos teritorijoje tautų budrumą ir patraukti jas savo pusėn. Tikrumoje gi, šio šūki reikšmė yra ta, kad tautiniai jausmai yra toleruojami tiek ir tol, kiek jie gali būti išnaudoti komunizmo viešpatavimui sustiprinti ir kol jie ištirpsta komunizme arba yra jo išrauti. Pažymėtina, kad asmuo, kurį Leninus buvo parinkęs šiai augaujingai politikai vykdyti ir kuris tuo pradėjo savo karjerą, buvo kaip tik Stalinas — tautybių reikalų komisaras pirmose sovietų vyriausybėse.

Jeigu Gomulkos sugrįžimas į valdžią buvo sutiktas Lenkijoje su tam tikru atsikvėpimu, iš to negalima daryti išvados, kad žmonės būtų žiūrėję į tautinį komunizmą kaip į savo gyvenimo problemą ir laisvės siekių išsprendimą. Gomulkos paskelbta liberalizacija buvo lenkų sutikta kaip kasdieninio gyvenimo palengvinimas belaukiant, kad jis privės prie komunistinės santvarkos panaikinimo. Ir kaip tik šis aplinkybė parodė, visą tautinio komunizmo pavojingumą: ji sukelia iliuzijų bei nepagrįstų vilčių dėl naujų geresnių laikų, kurios neišsipildo. Antra, Gomulkos sugrįžimas į valdžią sužadino viltį, kad Lenkijos priklausomybei nuo Sovietų Sąjungos ateis galas. Tačiau ir tai buvo karti iliuzija, nes nuo to laiko praėjo jau dvylika mėnesių ir toji viltis taip pat neišsipildė.

Be to pats lenkų komunistų vadovas pranešė neseniai savo partijos centro komiteto posėdyje, ką jis mano apie laisvę. Jis yra pareiškęs štai ką: "Partija nesirengia uždaryti duris, kurios yra dabar demokratinei laisvei ir kritikai atdaros. Tačiau partija yra nusistatiusi tas duris geriau saugoti, negu ligi šiol. Kritika bus galima reikšti, bet ta sąlyga, kad socialistinė generalinė li-

nija būtų iš anksto ir visiškai pripažinta."

Kai kurie šio grąšinančio įspėjimo išsireiškimai reikalingi paaiškinimo, nes jie paversti įprastam pas komunistus dalykų užtemdymui ir gali būti Vakarų skaitytojams nesuprantami. Tai gi "demokratine laisve" reikia suprasti kaip komunistinę "laisvę", kuri su demokratija turi tiek pat bendra, kiek, pavyzdžiui, Sovietų Sąjungos konstitucija, kuri, einant bolševikų terminologija, taip pat esanti demokratinė. Toliau "socialistinė generalinė linija" tereiškia komunistinę ideologiją ir politiką, kuri tikslas yra įkurti komunistinę socialinę ir valstybinę santvarką. Tokiu būdu anot Gomulkos yra uždrausta reikšti betkurią priešingą komunizmui nuomonę ir, žinoma, vesti bet kurią politinę akciją prieš komunizmą. Leidžiama tik tiktai "kritika", kitaip sakant, diskutuoti dėl tobulėsių (Perkelta į 4 psl.)

Kiek dar gyvena stovyklose?

Šių metų pradžioje Vokietijoje dar buvo 2000 lageriuose gyvenančių benamių užsieniečių bei pabėgėlių. Čia įskaityti ir naujai atbėgantieji iš už geležinės uždangos, kurie priimami specialiuose lageriuose. Šiuo metu 4-ose Bavarijos vyriausybės stovyklose dar yra 1311 asmenų. Dalis jų dar šiais metais bus perkelti į baigiamas statyti sodybas.

Dėl benamių užsieniečių perkėlimo į kitas Vokietijos dalis buvo pranešta, kad iš Bavarijos bus dar perkelta 3000 asmenų: 1250 į Wuert-Badeną, 150 į Hesą, 1500 į Nordrhein-Westfaliją ir 100 Rheinland-Pfalz. Pagal susitarimą su atitinkamais Vokietijos kraštais, pastarieji atsiunčia savo komisijas perkėlimui tinkamų asmenų pasirinkti. Perkeliamesiems paruošiami butai užsieniečių sodybose, jie perkeliama valstybės lėšomis, jiems parūpinamas darbas ir jie tada skaitomi įkurdinti.

Pasirinkimas vyksta savanoriškumo principu iš darbingų asmenų tarpo, neskaitant nedarbingų šeimos narių.

IŠ VISUR

• **Prezidentas Eisenhoweris** po paskutiniojo lengvo širdies smūgio, kiek pailšęs savo ūkyje, šį pirmadienį jau pilnai dirbo Baltuosiuose Rūmuose. Spaudos sekretorius Hagerty pranešė, kad jis neturi jokių kalbėjimo sunkumų, apie kuriuos kai kurie laikraščiai buvo pranešę. Atsirado net nuomonių, kad prezidentas galėsįs vykti ir į NATO konferenciją Paryžiuje, bet spaudos sekretorius į tai nieko neatsakė.

• **JAV pradėjo masinę 1500 mylių skridimo raketų gamybą.** Tomis raketomis bus apginkluotos visos JAV karinės bazės, esančios Europoje, Azijoje ir k.

• **Indonezijoje prieš prezidentą Sukarno buvo įvykdytas pasikėsinimas,** kada jis lankė vieną mokyklą. Penki vaikai ir du policininkai nuo išsprogdintos granatos buvo užmušti. Pats prezidentas ir jo du mažamečiai vaikai nebuvo sužeisti, nors sužeistųjų skaičius nemažas.

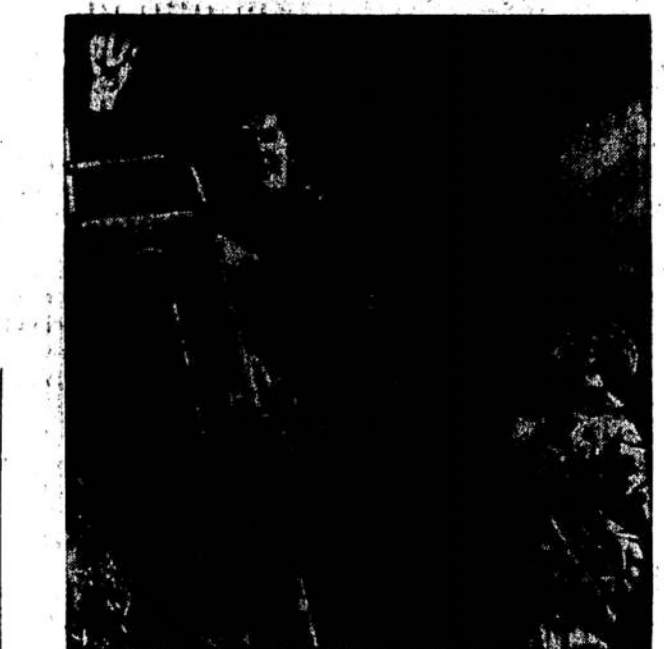
• **Amerikos įsiskolinimas** pasiekė 515½ bilijono dolerių. Tai išpuola po 33,014 kiekvienam krašto gyventojui, įskaitant ir mažamečius vaikus.

• **Naujojoje Zelandijoje** įvykusi rinkimuose Labor Partija laimėjo iš 80 atstovų 41 atstovą. National partija praėjusiuose rinkimuose buvo gavusi 45 atstovus iš 80. Dabar tegavo tik 38 atstovus. Vienas atstovas bus išrinktas vėliau papildomose rinkimuose.

Darbo partija laimėjusi rinkimus gyventojams pažadėdama mokesčių sumažinimą, gyvenamųjų namų statybos geresnį finansavimą ir paramą už auginančius vaikus.

• **Italijoje, eidamas 67 metus, lapkričio 30 d. mirė garsus tenoras Beniamino Gigli.** Mirė staiga, greičiausia susirgęs Azijos flu. Prieš dvejus metus jis buvo gavęs širdies smūgį. Praėjusį rugsėjį jis buvo lengvai sužeistas automobilio nelaimėj.

Po šio karo B. Gigli buvo pakliuvęs į "demokratų" nemalonę, kam jis dainavęs Italijoje ir Vokietijoje ten esant diktatorams. Jis atsakė, kad politika jam nerūpėjusi, o dainavimo sąlygos buvusios geros.

Naują greito skridimo rekordą Los Angeles — New York ir atgal pastatė kapitonas Robert M. Sweet skridamas sprausminiu RF 101. Tą kelią praskrido per 6 val. 42 minutes ir 6.7 sek.

KAUNAS ŠIANDIEN

Iš negausių Lietuvoje dabar pasirodančių turistams skirtų informacinių leidinių apie Lietuvos miestus mažiausias, bet bene estetiškiausias yra leidinys apie Kauną, išleistas šį rudėnį. Katros leidyklos tai leidinys — nenurodyta, bet spausdinta, kaip ir visi gražesnieji leidiniai, pas senus pažįstamus, tai yra buv. "Spindulio" spaustuvių, dabar vadinamų Karolio Poželos vardu ir esančioj nors ir toj pačioj vietoj, bet jau ne Miško, o Puškino gatvės 11 nr.

Kaip paprastai, taip ir šiame leidinyje turistams konkrečios informacijos apie miestą ras tik trupinėlius, ir tuos pačius nereikalingus. Nereikalingus todėl, kad adresai duodami tik muziejų, teatrų bei kino-teatrų, restoranų ir viešbučių, augstųjų mokyklų, bibliotekų ir archyvų, ar kompartijos bei komjaunimo centrų. Nereikalingi tie adresai dėl tos paprastos priežasties, kad, pavyzdžiui, viešbučiai nurodyti visame Kaune tik trys: "Kaunas" — buvęs "Kęstučio" viešbutis, Laisvės Alėja (dabar "Stalino prospektas") 21 nr., toliau "Lietuvos viešbutis" (tas pats, kaip seniau) ir "Nemunas" — buvęs "Versalis". Kaune juos ir be adreso, kartą patekęs į Laisvės alėją, turistai pamatys, arba kiekvienas praeivis pirštu parodys, nei negalvodamas, koks tenai gatvės numeris. Tas pats ir su teatrais, kurie visi vienoj toj pačioj gatvėj. Restoranai, pagal informaciją knygelė, irgi tik trys, vėl toj pačioj gatvėj: tai senasis "Metropolis", buvęs "Versalis" — dabar "Gintaras" ir buvusi garsioji Kauno "plet-

kainė" — Konrado kavinė, dabar gražiai vadinama "Tulpė". Ar tai ir viskas?

Informacinė knygelė nieko daugiau nemini. Ir iš jokių šaltinių neteko patirti, kad Kaune tikrai būtų daugiau viešbučių ar viešų restoranų-valgyklų, į kuriuos pakeleivis galėtų užėiti.

Teatrai du: buvęs Valstybės teatras, dabar vadinamas Kauno valstybiniu muzikiniu dramos teatru, ir Jaunojo žiūrovo teatro, įsikūręs buvusiam "Metropolitain" kino-teatre.

Kino teatrai tie patys ir ten pat, tik vardai kiti, ir nebe visi, kurie buvo seniau. Buvusi "Gloria" (greta Valst. teatro) dabar — "Baltija". Buvęs "Capitol" (Saulių Sąjungos centro kaimynystėj) dabar — "Kanklės"; už penketo namų nuo jo buvęs "Forum" dabar — "Laisvė"; paskutiniaisiais nepriklausomybės metais atidarytas kino-teatras "Romuva" pasiliko ir vardu nepakeistų.

Gražu ir gerai, kad bent vardai sulietuvedžio (tautinė forma!). Mažiukas "Triumfas" išnyko. Tai gi Laisvės alėjoj dviem kino-teatrais mažiau... Ir žaliakalny Aukštaitių gatvės kampe prie Savanorių prospektu buvusi "Banga" kažkur dingo, liko tik tolimesnė (dabar "Raudonosios armijos prosp." 112 nr.). "Daina". Nebėra nei šančių "Sąjūdo", nei Viliampolės "Union" su "Lituanica": jų vietose šandiuose yra "Talka" (Sodų g. 34), Viliampolėj "Tėvynė" (Markso g. 4a) ir Aleksote "Pašvaistė" (Antakalnio gt. 2).

Turistui — muziejų lankytojui informacinė knygelė irgi nedaug tepadės, nes, miesto plano nesant, nurodymas, kad Literatūros muziejus yra Muziejus gt. 5 nedaug tepasvečia. Žinoma, kas atsimena, jog tai buvę Mairomio namai (vėliau tenai buvo Lietuvių tautosakos archyvas), tas jau gali numanyti, kuria linkme reikia į autobusą sėsti. Vytauto Didžiojo muziejui ir Čiurlionio Galerijai surasti (dabar vadinasi "Kauno valstybinis istorinis muziejus" ir "Kauno valstybinis M. K. Čiurlionio vardo dailės muziejus) Kaune lengva be jokio adreso ir plano. Pagal adresą — pirmasis tebėra Doneičio gt. 34, o antrasis "persikėlęs" iš Putvinskio gatvės 29 nr. į S. Neries gt. 29 nr.

Esama ir naujo "muziejaus" — tai "Petro Cvirkos memorialinis muziejus", įtaisytas M. Slezevičiaus namuose, Doneičio gt. 9. Ten pat esama ir bibliotekos. Apie Mairomio ar Vaižganto memorialinius muziejus negirdėti...

Siek tiek nauja muziejų srityje tai Mokslų Akademijos Biologijos instituto zoologijos muziejus, įkurdintas buv. Centralinio žydų banko "pasale", Laisvės alėja 76, tuoj už pašto. Tai bus bene Gintos-Matematikos fakulteto palikimas, likęs, likvidavus Vytauto Didžiojo universitetą ir jo vietoj palikus institutais pa-

TAUTINIS SAJUNGOS DARBAI

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos centro valdybos posėdyje, kuriame taip pat dalyvavo Sąjungos tarybos prezidiumo nariai Ant. Ollis ir dr. St. Biežis, išklaušta inž. E. Bartkus ir A. Lapinsko pranešimų apie geresnį pavykusių tautinių organizacijų suvažiavimą Bostone ir ALTO konferenciją Washingtono ir apsvaistytą tautinio kongreso rengimo, Vilties vėjus, Sąjungos atstovavimo ALTe, Sąjungos leidinių ir kt. klausimai.

Chicagos skyriaus sumanymą — suorganizuoti skyriaus radijo valandėlę — nutarta praplėsti ir organizuoti ALT S-gos valandėlę visoje Amerikoje. Valandėlės planui paruošti sudaryta komisija iš Ant. Ollio, inž. E. Bartkaus, inž. J. Jurkūno, dr. Br. Dirmeikio ir inž. A. Bakšio.

Technškai ALTS-gos radijo valandėlė bus įjungta į Margučio radijo tarnybą. Pirmosios programos numatomos apie kitų metų vasario mėnesį. Kaip ir kada jos galės būti transliuojamos įvairiuose JAV miestuose, priklausys nuo vietos sąlygų ir vietos taut. organizacijų talkos.

Vykdančios centro valdybos darbo iričių padalos planą, jau sudaryta Spaudos ir informacijos komisija: jos pirmininkas — dr. J. Paplėnas, nariai — J. Jurevičius, V. Kasniūnas ir inž. Z. Rekašius. Skyriuose šios srities darbai vadovaus skyrių spaudos ir informacijos vedėjai. Kai kuriuose skyriuose jie jau parinkti: Bostone — St. Santvaras, Baltimorėje — K. Pažemėnas, Chicagoje — Petruskas. Netrukus jie turi būti parinkti ir kitose vietose.

Pačių aktualiausių šio metu uždavinių centro valdyba laiko Vilties kapitalo paskidinimą. Juo greičiau ir efektingiau ši akcija bus įvykdyta, juo greičiau pajusime jos vaisius.

versus tik medicinos ir technikos fakultetus.

Reikėtų atlikti atvykusiam į Kauną keleiviu knygutė teikia informaciją tik apie augstąsias mokyklas bei institutus, ne apie kitas įstaigas ar įmones. Šių teiktumėn, turbūt, reikia specialios informacijos įstaigoje — Stalino pr. 28, kur, turbūt, pasižiūrės, ar verta pasakyti, kur kas yra...

Lietuvos Veterinarijos Akademija ir Lietuvos žemės ūkio Akademija tebėra pasilikusios savo ir senosius vardus, o Veterinarijos Akademija taip pat ir savo seną adresą — Tilžės gt. 18 (Nepriklausomybės laikais pastatytoje rūmuose).

Žemės ūkio Akademija įsikūrusi buvusiojo žemės ūkio ministerijos (dabar nebe Kęstučio, o Gorkio gt. 15) kalba apie naujų rūmų statybą už Aleksotą.

Medicinos institutas tebesiliko Medicinos fakulteto rūmuose, Mickevičiaus gt. 7. Taip pat ir Sporto institutas laikosi Sporto rūmuose (ir didžiojoje prieš 20 metų tik laikine, specialiai tautinėms krepšinio rungtynėms pastatyta hale) — Sporto gt. 10.

Tik Politechnikos institutas užėmė žymias vietas. Jo centras — Doneičio 35, buv. Žemės Bankas ir Užs. Reikalų M-ja. Iš iliustracijų ir teksto matyti, kad Mechanikos fakultetas yra įsikūręs buv. universiteto didžiojoje rūmuose, o architektūros fakultetas — Baltojo Gulbės (rotušės).

"Pažangos" rūmuose (Laisvės alėja 29) įsikūrę net trys įvairūs institutai: Mokslų Akademijos Energetikos ir Elektrotechnikos institutas, Hidrotechnikos ir melioracijos mokslinio tyrimo institutas, ir Miškų ūkio mokslinio tyrimo institutas.

Saulių Sąjungos centras įsikraustęs "Vakariniame markizmo-leninizmo universitete". Geras gyventojas turi Prekybos ir Pramonės rūmai: Valsty-

Iš Bostono įvykusi suvažiavimas. Pirmojo nuotraukoj — kalba Tautinės Sąjungos pirm. E. Bartkus. Greta suvažiavimui pirmininkavo Y. Kavala ir J. Valčiulis. Antrojo ir trečiojo nuotraukoj — suvažiavimo dalyviai pasirašo Vilties draugijai įnašus. Ketvirtojo — pirm. E. Bartkus įteikia A. Valčiuliui, iš Waterbury, laimėjusiam Dirvos remlęj dovanų paskirstyme rašomąjį mašinėlę.

Sia savaitė...

KAS ir KUR

NERIZIKUOKITE

SIUSDAMI DOVANU SIUNTINIUS I LIETUVA AR KITAS SSSR DALIS

• Sluskite siuntinius per patikima firma, kuri veikia pagal sutarti su Inturistu, Maskvoje.

Mr. Maurice Rifkin, prezidentas GLOBE TRAVEL SERVICE tik sugrįžo iš SSRS, kur jis vedė derybas dėl naujos sutarties su Intutu. Jis tyrinėjo dovanyų siuntinių situaciją ir rado, kad tikėtina, kad galingi grąžinami į JAV-bes todėl, kad jie būna arba netinkamai sukuoti, nekorektiškai įkainuoti, arba netinkamai dokumentuoti. Todėl arba, kad jis veiktumėte su firma, kuri dividendų požiūriu būtų patenkinama.

Mūsų klubas padidintas, mūsų priemonės pagerintos, nauji škyriai atidaryti ir viskas padaryta, kad pagreitintų mūsų patikėtų siuntinių išsuntimą.

KIEKVIENAS SIUNTINYS YRA APDRAUSTAS VIENOS DIDIAUSIOS APDRAUOS BENDROVE.

Mūsų komuna visiškai tamsi blysnys žiūrus, kuri pasilijo parodyti kiekvienam mūsų klubams patvirtinta apdraus. Ludijimo nuorais.

SIUNTINIŲ GAVIMAS PASTU PATVIRTINAMAS IR SASKAITA ĮSIUNCIAMA LAIKE DVIDESIMT KETUR U VALANDŲ.

JOSU PACIU APBAUGAL, SIUSKITE SIUNTINIUS PER

GLOBE TRAVEL SERVICE

716 Walnut St., Philadelphia 6, Pa.

Telefoni: Ersekutyvinė Istaiga Walnut 2-0100.

Telefonai: Egzekutyvinė įstaiga Walnut 2-0100.
Sąnalinis Departamentas Walnut 5-34

1991 Broadway
New York 28, N. Y.
Tel. LYceum 5-0900

4103 Archer Ave.
Chicago 32, Illinois
Tel. FRamont 6-6229

1165 E. 71st St.
Cleveland 2, Ohio
Tel. UTAh. 1-9807

Room 10, E.H. Bldg.
409 W. Broadway
Boston 27, Massachusetts
Tel. ANDrew 8-8764

**6446 Michigan Avenue
Detroit 19, Michigan
Tel. TAMMOR 5-7560**

Dail. V. Vingirdos autoportretas.

tapybinis objektas — pradžiai
dailininko išgyvenymui. Panašiu
šumu portretuose arba objektų
daiktine tapatybe dailininkas
beveik visai nesirūpinąs.

V. Vizgirda spalvą jaučia li-
bai intensyviai ir ją perduoda
drobėje su didėle jėga. Tai ryš-
ki spalvų priepastatymė ir ne-
grynai spalvos techniskame d-
tyme drobėje. Jo teptuko brūk-
nys, paviršutiniška akimi žiū-
rint, atrodytu paprastu nerūpe-
tingumu ir, tik -giliau įžvel-
galėsime jame matyti intensyv-
pergyvenimą.

Šalia spalvos antru pagrindu elementu V. Vizgirdos tapyboje reikėtų laikyti ritmą, kurį galima pavadinti judesio varimimo ir atsuktojosimo jėga. Šie elementai dailininko kūryboje perduotas su dideliu, beveik garsiai gautos mastu. Taip, pavyzdžiui, joje medžio kamieninė ir lapija pajungti dideliams, sukiams, beveik rituališkam šokiui. Paminėtinas "Freiburgo peizažas". Čia, ir daugumoje kitų pavyzdžių, dailininkas rodo didelę palaikydami kūrybinę jėgą visame betarpiškume.

Labai įdomu pastebėti, kaip ypatingai pelėžuose V. Vizgirda, sąmoningai ar ne, yra išlaikęs iki dabar mūsų krašto šiaurietišką nuotaiką spalvos mėlyname prigesintame tone. Tačiau pat pastebėtina, kad pelėžuose dailininkas beveik visuomet ištiesia visų savo tapybinių uždavinių patiekdamas žiūroviui su dideliu tikrumu. Minėtini "Sv. Petras ir Jėzus".

Bažnyčia Bostone", "Old North Church Bostone" ir ellė kitų. Idmų, naujų, beveik nelauktų tonų ir nuotalkų įneša "Vidurvasarį Kanadoje". Subtilus, o kartu beveik paslaptingai gūdus pelzų žas. Jis parodo beveik vienas

Natūrmortal, portretai ir literarijavo tonuose šiltesni, tūpybiniai daugiau racionalūs, konstruktivi. Čia yra daugiau dmesio ir formal, kuria bendradallininkas nedaug tesirūpin. Čia yra ir svarstymo, o karta ir stabtuky ir ne visiško tikrmo, nors pav. "Autoportret (23)" labai vitališkas ir vienas geriausių drobyų parodoje. Mėtinās taip pat "Autoportret (6)".

Ģenerāli V. Vizgirdos tāpēc
 ir daug mūsu Lietuvas zem-
 sielvarto, noostalgijas, o tāpēc
 ir vitaliskos jēgos. Kalbant
 vitražos, šis kūrbinis po-
 prabyla net traģiskumu. Xpati-
 gai išķirtinas vitražs "Kra-
 skerdynēs" savo sunkiomis fo-
 momis ir spalviniu intensyumu
 Norėtųjų teigti, kad čia. švi-
 sunkumas vargu ar tik grynai
 techninis elementas vitražē. T
 yra mūsų krašto sunkumas šis
 lien. Juoda švino našta ir švi-
 vino "stiklo šaukmas. Nesu-
 josiu, kad tas pats vitražs, a-
 rytas laisvame Vilniuje, bū-
 "engvennis, o kad ir mažiau įs-
 dingas.

Paminėtina "Sopulingoji D
vo Motina", nors šis vitraž
stiklo ir formų žaisme jau l
veik rytiesiškai ornamenta
Reikia pastebėti, kad vitraž
savo plekinio formomis yra
čiausiai mūsų laudies meno f
mų pajautimo. Ypatinai g
nykštėje šio krašto aplinkoje
jie yra labai saviti ir monum
talba.

Bagiant reikta paŕymėti, kad ne vienas švėtimtautis dailininkas bėra V. Viegirda už pernel didelį kuklumą savo uždarumą. Ši kūrybinė jėga verta daug didesnio dėmesio, nei vėnas So. Bostonas.

• Santaros New Yorko skyriaus Naujų Metų outkingo kurtu su Samburio šviesa aplūmi ir New Yorko sporto klubui. Tikimasi, kad ir šis, jau trečiasis, išėjimas, Naujų Metų šventimams praeis linksmoje nuotakoje. Šmulkesnės informacijos šiek tiek spaudoje.

• Bostono skyrius pravedė teritorinio popierio, kurios metu buvo laikinuosius "Pelkių šibučių" programos plakatus. Grudis 15 d. skyriaus ruošia naują popierį. Programoje numatyta mums į Galdisio parką apla Havajų mums ir sočių Daivos Monstros dain. Plaukimo suvesti ir Naujų Metų outkingas.

• Leonas Narbutis ir šiais metais dėjo Roelando kolonijos tautištinę mokyklą.

• Chicago's ALTo konferencija Studentų Sąjungos Chicago skyriaus atstovavo Ramojus Vaitys, Leonas Narbutis, Nijolė Rimonytė, R. Kabašaitis, o sekretoriaus funkcijas atliko Jonas Glabaitis.

• Prof. Mečys Mackevičius
skatė Chicago's skyrių paskaitą
"Baly's Bruga kacete", patiek-
damas visą eilę prisiminimų ir
vaizdų apie šį didįjį mūsų litera-
tū, ištraukas iš Balo Brugos
knygos "Dievy Miske", kuri lie-
čia jo ateiminimus iš Stutthof's
koncentracijos stovyklos, skaitė
Raimundas Mieželis. Susitinki-
mas baigtas studentiškaime po-
būvyje pas studentų sekretorę
Dailę Modestavičiūtę.

• Studentų Sąjungos suvažiavime New Yorke iš Chicago atvykusių dalyvavo Santos Centro Valdybos vicepirmininkas Gabrielius Gedvila, išdininkas Ramojus Valtys, visa skyriaus valdyba ir dar keletas narių. Santaričia sudarė didžiausią dalį Chicago atstovų.

SKAUTAI

LIETUVOS SKAUTIJA

ĪZENGĒ | 40-SIUS METUS
(ska) Lapkr. 1 d. Lietuvī
kauti S-ga ģēngē | 40-sius s
o gyvavimo ir darbo metu
SB Vyriausiasis Skautinink
avo KRIVULĒJE Broļļos va
ovams slūcija nuoširdzāusiu
velkņimū ir līkņėjimū.

JUBILIEJINIŲ METŲ SKAUTŲ VARŽYBOS

(sk) Brolijos Vyriausiasis
skaitininkas paskelbė nuo 1956
m. gruodžio 1 d. Jpubliejinis
nety lietuviško skautavimo va
vybas visiems LŠB vietoms
Varžybų taisyklės pridėtos pri
Krivulės. Jos buvo paruošto
Brolijos patyrusių skautininkų
vyr. sktn.: Ant. Saulaitis ir vy
sktn. Alekso Matonio, Varžyb
Vyr. Komisijos pirmininku
viesistas v. s. A. Saulaitis, Ol
Colonial Rd., Oakville, Conn
USA. Jam pavesta sudaryti Vy
Varžybų Komisiją.

**TAUTINĖS STOVYKLOS
KOMISIJA**

(ska) Tautinės 1958 m. St.
rykos komisija darbą pradėjusi
Clevelande. Jos pirmininku LR
Pirmiaja pakvieta vyr. sktn. Pr.
Karašius, 484 East 123 St.,
Cleveland 8, Ohio. Jo vardu ru-
doma bendraūs TS reikalais. Sp.
cifiniais Seserijos reikalais ra-
doma — pskn. R. Nasvytienė,
17618 Ingleside Ave., Cleveland
19, Ohio. Brolijos reik. — sktn.
Vyta. Civińskiui, 490 East 1181
St., Cleveland 8, Ohio.

BALTOJI LELJA

(šaks) Brolijos repr. Jėidin
angly kalba "WHITE BADGE"
ganaumas pas jo redaktor
Pekt. Ant. Banionį, R336 Log
St. Detroit 9, Mich., USA. Bū
labai gražu, kad jk. vienetai u
sakytų ir pasikeistų minėtą l
dinį kuo plačiau svetimtauč
tarpe. "White Badge" turėjo o
delį pasisiekimą Pasaulinė
Džiamborėje ir BSA Tautinė
Džiamborėje.

KALEDINIS GERASIS DARBELIS

(ska) Brolijos Vyriausiasis
Škautininkas paskelbė Brolijo-
vienetams, gruodžio mėn. KAL-
BIVU GEROJO DARBELIO ma-
nesius. Vokietijoje esanties
šakautams ir šakautės paremi-
sim reikaliui visi Brolijos nari-
aukoja: neuždirbantieji po 10
uždirbantieji — 25 c. Surink-
pinigai, siunčiami adresu: A.
Tautvydas Gailius (16) Huel-
tenfeld b. Lampertheim, Litau-
sches Gymnasium, Schloss Ren-
hof, Germany.

**Pataris kaimynų
prenumeruoti
P I R V A I**

Čekų kompozitoriaus dovana Lietuvai

Vaclovo Nelhybelio "Daina Suite"

Bremeno Baltų Dienų, Simfoninio koncerto kulminacinis taškas buvo "Daina Suite" premjera, kurią 1956 m. vasarą parašė suomių-čekų kilmės kompozitorius Vaclovas Nelhybelis.

Nors kompozitorius niekad Lietuvoje nebuvo ir neslepia savo savito stiliaus bei kilmės, visos veikalo keturios dalys pamėtos lietuvių dainų tematika. Kompozitorius čia sąmoningai tęsė lietuvių-čekų ryšių muzikos srityje, kuriuos kadaise pradėjo Antoninas Dvorzakas, kurie buvo tęsiami Nepriklausomybės laikais, ir kurie ir šiandien tebėra gyvi bendroje "satelitinėje" nelaisvėje.

Pirmoji dalis "Campanile" yra tarsi paminklas senovės Lietuvos didybė. Temai pasirinkta daina "O ko jūs liūdit", kuri tikrai skamba, kaip galingas viduramžių choras ir kuri kasdien praskambėdavo nuo Kauno Karo Muziejaus bokšto. Ją kompozitorius žinojo ir jo vaizduotėje kilo asociacija su skriejančiu Vyčiu, tai Kęstučiu, "Paskutiniu Riteriu". Didinga žibanti trimitais ir kitais vario instrumentais intonuojama melodija kone per visą veikalo lydi varpų dūžiai.

Antroje dalyje tarsi pavaizduotas kaimo vaizdelis, pilnas išdaigų. Autorius gilinasi į Lietuvos vaizdus, matė begalę kaimo bažnyčių nuotraukų; kartu bandė parodyti tai, kas jam lietuvių būdą, palyginus su kitais pabaltiečiais, atrodė charakteringa.

Mes patys save dažnai vaizduojame lyrikais, svajotojais, vargdiensiais filosofais, ir užmirštame, kad gal tikrumoje esame kiek kitoki. Nepatinka daug kam, kad toks Mykolas Biržiška, pripažindamas lietuviams tą "lyrinį bruožą", visgi sako, kad "bendrą patėmus lietuvių yra labai temperamentingi — tai pabaltiečių ispanai".

Panašios išvados, turbūt, yra priėjęs ir mūsų bičiulis Nelhybelis. Jis vaizduoja kaimo vargoninką, nuėjusį bažnyčion pasipračiuoti; pradeda kaip ir pridera rimtoje vietoje, intonuoja dainą. Pravedęs visus keturis balsus ir tarsi įsitikinęs, kad pirštai dar klausos, pereina į kitą, linksmesnę "Oželio" šokio temą. Ją vystydamas, kompozitorius parodo savo didelį improvizacinį talentą ir galvumą. Žinodamas "Oželio" figūras, pasipardymus, pasibadydumus, jis ir leidžia orkestrui juoktis komiškai glisando počiužiais, aštrių

muzikos katedroje prie universiteto.

Jis yra daugiau už kitus įsijungęs į Bela Bartok, Stravinskio, Rikšelio modernių "divyliktonių" kūrybą ir parašęs kūrinių kiekvieno stiliuje. Tačiau, vien pažinimų jis nesitenkina: jis bando pasiekti naujos amalgamos, kaip pav. Carl Orff, kurio vienvoksmę operą "Die Kluge" jis pirmasis pastatė Šveicarijoje.

Nelhybelio kūrybos skalė plačiau: ji siekia nuo Salzburgo simfoninės muzikos festivalių iki simfoninio džazo bandymų. Slapyvardžiu jis yra parašęs ir muziką ne vienai TV operai Amerikoje, kuri susilaukė gražaus įvertinimo net iš tokio Charles Münch, kuris rengiasi statyti jo "Simfoninį Requiem".

Po komunistinio perversmo Pragoje (1948 m.) kompozitorius nebegrįžo į savo tėvynę, ir neseniai emigravo į JAV.

Už šią netikėtą pasaulinę premjerą, būkime pirmoje eilėje dėkingi Bremeno Simfoniniam

Orkestrui, ir jo vadovui Dr. Goelich. Jis virš 30 metų pastatęs tik neseniai buvo išleistas iš Bremeno radijo namų, nes amesvėdėjęs kūrėsi: jam išlaikyti koncertus su pabaltiečių muzika tad buvo pirmasis to orkestru viešas pasirodymas ir bandymas "savarankiai" tvarkytis, padėdam visuoameni, bei atskiriems mecenatams. Tai graži, kartu ir gaudi iniciatyva! Orkestras susideda iš prityrusių muzikų, kurių kiekvienas žino savo darbą ir kurie užsipyre darbuojasi, nepasidami visų sunkumų.

Tas kolektyvas, žinoma, mieliai groja ir mūsų lietuvišką muziką, ir čia būtų proga, palyginti už nedideles sumas, kaip įgroti bent dalį mūsų simfoninės muzikos į pokštelius! Iš to naudos būtų visiems — mums kartą įsiklausyti ir įsitikinti, kad turime daugumą muzikos turtų, negu apnuojame; o jiems būtų palieka išlaikyti kaip kolektyvui.

Talkai patiekiant išlaikų samatą, LNF-o valdyba, atsivėlydama į darbų svarbą ir reikšmę, apsvačiusi skiria jos darbams remti lėšas.

Kaip žinia, praėjus vasarą vykusieji tarp LNT ir kitų laisvinimo veiksmų, vieningo darbo beišskant pasitarimai teigiamų rezultatų neatnešė, todėl LNT ir toliau dirba realų darbą nelenkinydama su kitais veiksniais, ir nekartodama anų darbų, nes Lietuva kiekvienam iš mūsų tebėra brangi ir todėl būtų beprasmiška laukti ir tikėtis, kad tik koks nors laisv. veiksmas aktyviai to kovoj dalyvaus. Tam darbai labai plati dirva yra visiems, ne vien politikams, bet ir kultūrininkams bei jų darbų rėmėjams.

Lietuvos laisvinimo darbas tai nėra vien partinis mitingas, kuris ir baigiasi vien gražiomis, laisvės šaukiančiomis rezoliucijomis. Naudinga retkarčiais ir tai, tačiau šiose sąlygose tokio

darbo pagrinde tegali būti tik mūsų visų labai ilgas ir rimtas darbas ir tokių darbų remimas.

Ta proga tenka priminti, kad nuoširdžiai besirūpinančių Lietuvos laisvę turime ir iš Europoje likusių žmonių, kurie ne demonstracijomis, tušiomis frazėmis, bet pavieniai dirba didelius, Lietuvos vardui garsinti darbus. Iš jų yra V. Banaitis, K. Druntyniaudama su kitais veiksniais, ir kiti, kurie tyliai, bet ryžtingai dirba aukodami visą savo poilsio laiką.

Panašių asmenybių turime ir čia, ir kituose laisvuose kraštuose. Ateity pasistengsim plačiau visuomenę smulkiau informuoti apie LNT ir pavienius, jos remiamus asmenų darbus, nes mūsų rėmėjai, atiduodami savo sunkiai uždirbtą auką turi žinoti, kaip ir kur ji sunaudojama.

Baigdamas turiu pasidžiaugti, kad ligi šiol LNT darbas mūsų visuomenėje buvo tinkamai suprantas ir įvertintas, todėl kvie-

čiu ir toliau Liet. laisvinimo kovoj dalyvauti per Lietuvos Nepriklausomybės Talką, jos darbus remiant lėšomis per Lietuvos Nepriklausomybės Fondą.

Dar tebėra laikas siųsti pinigų Labiausiai norimą dovą Kaldoms į Lietuvą

Pilnai garantuota — Oficialiai 100 rublių — \$10.00. Už persiuntimą \$5.00. Didžiausias orderis \$50.00, bet jūs galite siųsti kiek norite pinigų, kad ir tam pačiam gavėjui.

Pristatoma laike 2 savaitę. Siųskite dabar, kad išvengus Kaldų skubę. Prašome reikalausti mūsų 16 puslapių katalogo maistui, drabužiams ir vaisams į SSSR siųsti.

GRAMERCY

744 BROAD STREET, Room 925 NEWARK, N. J.

Licensed and Bonded by N. J. State Banking Commission

KODĖL REIKIA REMTI LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS FONDĄ

Fondo pirm. Antano Seniko kalba, pasakyta Bostono suvažiavime

Teisingai pastebėjo suvažiavimą atidarydamas Ig. Vileniškis, kad daugumą tremtinių pradeda apimti apatija spaudai, organizacijoms ir net aktyviam dalyvavime Lietuvos laisvinimo kovoj.

Kodėl taip yra? Gal patys gyvendami laisvės krašte pradėdami pamiršti pavergtų kraštų įgimtą laisvės troškimą, gal jaučiamės savo pareigą jau pakankamai atlikę, o gal jėgos pradeda apslėpti ir todėl doler maloniam spausiti juodai dienai, nes kiekvienas organizacinis darbas ar kitų dirbančiųjų remimas yra su juo surištas.

Kiekvienai organizacijai ar asmeniui asmeniui stengiantis įgyvendinti savo siekimus bei planus, daugiau ar mažiau reikalinga lėšų, tai pareina nuo uždavinių vykdymo svarbos ir didumo. Gi mūsų išveivijos veikla bei Lietuvos laisvinimo kova, bent šiuo metu, daugiausia šiuo pagrindu — pinigais ir remiasi. Bet ar verta dėl to likti nebyliais, trauktis iš lietuviškos veiklos baro nusineant ir didelę dalį Lietuvos ateities — jaunimo.

Plačiau čia supažindinsiu jums gerai žinoma 1955 m. kovo 1 d. New Yorko Aukš. Teismo II-me distrikte oficialiai įregistruota institucija — Lietuvos Nepriklausomybės Fondu, kuris buvo įsteigtas remti Lietuvos Nepriklausomybės Talkos darbus, lietuvių dalyvavimą Lietuvos laisvinimo kovoj.

LNF-o valdyba yra renkama dviems metams iš aukojusių ne mažiau kaip 60 dol. metams narių ir šių 4-rių organizacijų po vieną atstovą: Lietuvių Tautinio Sąjūdžio, Atgimimo Sąjūdžio, Rezistencinės Santarvės ir Laisvės Kovotojų.

Šiuo metu Lietuvos Nepriklausomybės Fondo valdybą sudaro: Antanas Senikas — pirm. Emilija Čekienė — vicepirm. Aleksandras Daunys — sekr. Aloyzas Petrikas — narys ir Kazys Siliūnas — išdėininkas. Ligi šiol LNF idėją remia visi nariai, rėmėjai ir plati visuomenė. Nežinau, ar tai, kad LNF buvo dar tik pradinė institucija, jos uždaviniai ir siekimai daugeliui dar mažai žinomi, tačiau pirmajais savo egzistencijos 1955 m. LNF turėjo \$4383 pajamų ir tiek pat išlaidų. 1956 m. \$6312 pajamų ir kiek mažiau išlaidų ir 1957 m. iki šios dienos turėta \$5500 pajamų ir \$4000 išlaidų. Už praėjusius dvejus metus apyskaitos buvo skelbtos spaudoj. Už šiuos metus pasirodys sausio-vasario mėn.

Per paskutinius tris metų ketvirtius stambesnės pajamos atrodė taip: Michigan — 1200 dol., New York — 1000 dol., Illinois — 1000 dol., Massachusetts — 500 dol., Worcester, Mass. — 300, Ohio ir Pennsylvania virš 300 dol. ir t.t. Kai kurios vietos turi surinkę, bet dar neatsiskaitę.

Lietuvos Nepriklausomybės

Stroh's Bohemian Beer

DABAR UŽ VIETINES KAINAS!

* Devyniolikoj sujungtų varinių katilų, Stroh's ugnim verdamas iki 2000 laipsnių duoda patį geriausį skonį. Dėl to jis yra šviesesnis, skanesnis, labiau gaivinantis skonis, kokį tik Stroh's alus gali duoti.

natiks

Šviesesnis!

Joks kitas Amerikos alus neprilygs Stroh's nes joks alus neverdamas kaip Stroh's

KETURI SUSITIKIMAI

LAISVĖS KOVOTOJŲ SLEPTUVĖJE

Paruošė J. P. PALUKAITIS

Kunigas atsisuka į komiteto narius ir prasideda gyvas pokalbis. Po valandėlės šalia žurnalisto atsėdė Klara. Ji vis dar tebeėga cigaretę po cigaretės.

— Jūs rūkote per daug, — sako reporteris.

Klara linktelė galva. — Anksčiau aš beveik nerūkau, tačiau dabar įpratau. — Ir tyliai sako: — Žinot, mūsų reikalai nėra geri. Aš jaučiu. Aš žinau. Kaip gi kitaip ir begalėtų būti.

— Kodėl nebėgate? Dabar daugybė vengrų perėna Austrijos sieną, ir atrodo, dar daugiau bėga.

— Žinau. Vakar prasidėjo mūsų šokio bėgimas, kai, sakykim, dar viskas atrodė mūsų naudai. — Atsidusęs priduria: — Dieve, koks žino, kaip dar atsitiks!

Reporteris guodžia ją: — Nebūtina! Jūs viskas turi pašlyti. — Taip, stebuklų visuomet atsitinka. Bet, žiūrėkit, rusai taip paprastai neatsi-

trauks. Tik pagalvokit, kaip tai pakenktų jų prestižui, kokie milžiniški strateginių pozicijų pergrupavimo reikėtų, atsitraukus iš Vengrijos. Visą radaro tinklą turėtų iš naujo įrengti.

— Jūs gerai informuota apie tuos dalykus.

— Studijavau politiką ir ekonomiką ir sugebu šį tą sudurstyti. Bet kas iš to šiandien. Tik ryškiau viską matai, ir tai kelia baimę. Kol Janos tvirtas, dar galiu pernešti, bet, kai jis suabejoja, man bloga.

Reporteris pasižiūri į laikrodį.

— Jau po vidurnakčio. Už kelių valandų, dar šiandien, grįšiu Vienon. Jei norite, galite drauge važiuoti.

Klara nusisypso.

— Jūs labai draugiškas, tačiau aš netikiu, kad važiuosiu.

— Kodėl ne?

Ji trukteli pečiais. Reporteris klausia: — Janos?

Ji neatsako. Jos tylėjimas yra pakankamas atsakymas.

— Seniai pažįstami?

— Kelios dienos. Nuo revoliucijos pradžios. Nors atrodė, tartum būčiau labai sena pažįstama. Žinot, tai nėra meilė, kaip normaliais laikais. Pastarosiomis dienomis aš save įtikinėju: ne jį tu myli, bet tai, ką jis įkūnija. Suprantate? Jis stiprus, ryžtingas, drąsus. Aš nenoriu net teigti, kad jis yra žymus žmogus; jis niekada neturės įtakos visam kraštui, nes jis ne politikas. Jis ir ne filosofas, kaip jau žinote, ne mastytojas, tačiau veiklus pilnas to žodžio prasme tuo metu, kai daugumas žmonių pasyvūs. Jis kažkaip įsipykęs į revoliucijos sąvoką. Ir man atrodo, kad tokiame vyru reikia žmonių, kurie liktų su juo.

— Tad šiandien tikrai nevažiuojate per sieną? — sako reporteris šypsodamas.

— Ne, ačiū labai už pasiūlymą. — Stai-ga jos žvilgsnis pasidaro svajingas. — Tikrai, būtų puiku. Į Vieną, į Vakarų. Atgal į žmones, kuriems nereikia aplink, dalytis, prieš pratariant žodį. Į gatves, pilnas žmonių, kurie ramiai eina savais keliais, susitinka, džiaugiasi ir kenčia, tačiau gali elgtis laisvai ir nekludomai.

Garsus juokas nutraukia ją. Dvasiškis stovi apsuptas komiteto narių, kurie raitosi

iš juoko. Dabar jis prieina prie reporterio.

— Aš papasakojau vieną juoką. Jei suprasite, pabandyti išversti į vokiečių kalbą.

— Jūs kalbate puikiai vokiškai, — sako žurnalistas.

— Nekalbu. Bet mums, vengrams, reikia mokėti svetimų kalbų; kas gi, be mielojo Dievulio ir mūsų pačių, supranta vengriškai?

Na, prie temos, Debreceno stoty sėdi du vyrai. Vienas pasižiūri į kitą ir sako: "Tu ruskis?" — "Da", — atsako antras. "Iš kur?" — "Maskva. Tu?" — "Kijevas". — "Taip". — "Maskva turi būti labai gražus miestas", — sako kalbusis. "Yra", — "Kaip vadiniesi?" klausia toliau kijevietis. "Vasilevskis". — "Puiku! Ir aš Vasilevskis!" — "Taip". — "Prašau, drauge, man paaiškinti, kaip tu rašai Vasilevskį?" — "Labai paprastai, kaip visi. Tu?" — "Aš rašau taip (jis paima pieštuką ir popierio ir parašo tris kryželius): "Vasil-jevs-kis". Maskvietis purto galvą: "Aš taip nerašau". — "Kaip tad?" — klausia kijevietis. Maskvietis paima popierį, pieštuką ir parašo keturias kryželius: "Va-sil-jevs-kis". Kijevietis sužavėtas: "O, aš suprantu! Tu daktaras Vasiljevskis!" — sako, rodydamas pirmąjį iš keturių kryželių.

Tuo laiku pasigirsta baisus dundėjimas, tartum kas sprogtų arba visas namas nugar-

mėtų rūsį. Kažkas dunda, griaudžia virš galvų, paskui dar keli atskiri garsai, ir vėl tyla.

Rūsio įgula sustingsta. Niekas nekalba, beveik nekvepuoja. Tik Klara, stovėdama šalia žurnalisto, prabyla:

— Akmenys. Įspėjimo signalas!

Žodžio pakanka, kad įtampa atlyžtų. Visi staiga sukalba, visi nori kažką daryti, visi maišosi vienas kitam po kojų. Bet tuoj pat grįžtama tvarkon: Janos suploja rankomis, visi nutyla ir pasirošusieji smukti pro ant-rąją skylę sustoja. Per porą akimirkų užgesinamos visos žvakės bei lempos ir komiteto nariai išdalina pasienų stovėjusieji ginklai. Ir granatos kovotojų rankose. Tik Belos prauštieji Molotovo kokteiliai tebestovi ant stalo. Visi tyli ir laukia naujų garsų.

Kurį laiką visiškai tylu, pagaliau pasigirsta atkeliamos šildomo rūsio suveriamos durys. Vėl tyla. Tada žingsniai — vieno žmogaus, kito, keleto, lipančių žemyn kopėčiomis.

Tą pačią akimirką rūsį atslūgsta milžiniška įtampa. Visi atsidūsta, kaip kurie nusi-keikia. Uždegamos žvakės ir lempos. Įėjimo angoje stovi Palas, jį sutikti siųstas sargybinių ir svetimas vyrai.

Pikti žodžiai skraido kambaryje. Aišku, kad rūsyje esantieji kaltina ir barą atvykusius, o pastarieji, kiek sugebėdami, ginasi.

Tegu visi sueina lietuviškon pastogėn Seattle lietuviai (Wash.)

Pasikalbėjimas su D. L. K. Gedimino
Draugijos steigėju

— Mažas lietuvių būrelis, likimo nublokėtas, atsidūrėme tolimiausiam šio kontinento užkampyje — Seattle. Visi buvome apimti didelės širdgėlos apšėdusi gimtuosius laukus ir lankose žirgus. Visi atsisikirdami aplaistėme graudžiomis ašaromis tuos takelius, kuriais dar maži būdami bėgiojome. Neišdila nė vienas atvykėliui iš atminties tų upelių čiuurienimas ir gegutės pavasarinis kušavimas. Ir tais jausmais perpildytos mūsų širdys užgė. — Tais žodžiais Baltramiejus Sutka pradėjo pasakoti ilgojo gyvenimo kelia.

— Man, prastam ir neįmoks- lintam žmogui, dažnai liūdna darosi ir nesuprantama, kad tie patys lietuviai, to paties likimo išblaškyti po pasaulį, negalime apimti savo širdžių vienybės idėja. Kaip kas sugėbjo pasėti nesantaiką senųjų ir naujųjų atvykėlių tarpe. Dieve Tu mano, juk nė vienas neapleidome savo krašto su šypsena, juk kiekvienas atsisveikinę ir atsigriežę toliant nuo tėviškos atsiuokdavome šimtus kartų. Ir visi iš mūsų, esu tikras, matėme tėvų paskutinį kryžiaus ženklą. Taigi, kiekvienas lietuvis, mano išmanymu, kur jau jis bebūtų pasaulio užkampyje, yra tremtinys.

— Gimiau Simno parapijoje lygiai 1880 m. Moksiausi kaime pas daraktorį tik vieną šiemet išmokdamas skaityti maldaknygę. Ir 1899 metais rudenį, išbučiavęs plačiasias Lietuvos girias, pilnas jaunatviškų viltų, vos 19 metų, nenorėdamas tarnauti okupantui perbraidau slapta per upelį ir atsidūriau toje pačioje tremtinio padėtyje. Aišku, kaip ir kiekvieno mūsų tėvų žemės sūnau, kelias buvo nepaprastai sunkus ir žiaurus. Padirbėjęs ketelį metų Pensilvanijos anglių kasyklose, matydamas mūsų atžalyno, tojo gražiojo jaunimo mirtingumą, ryžausi keliauti toliau. Ir 1903 metais Velykų pirmą dieną atvykau į Seattle. Tuoju gavau darbą laivų statykloje Bremerton. Taigi tame mieste ir būsiu pirmas lietuvis.

Būdinga atsiminti, kad pirmieji atvykėliai giliai suprato ir įvertino lietuviškų draugijų ir spaudos reikšmę lietuvių išlaikyti.

— Vieną vakarą, 1905 m. susirinkę apie šešetą Domininko Miliaus saliuose (čia buvo visų lietuvių užėiga) ir pasirašėme ant pirmųjų steigėjų sąrašo: Domininkas Milius, Aleksas Kalvaitis, Pranas Stankevičius, Bal-

tramiejus Sutka ir dar pora. — Jie visi mirė, likę aš vienas jaučiu didelę pareigą, kad tas darbas būtų tęsiamas. Tie šeši ir buvome D. L. K. Gedimino Draugijos steigėjai. Čia buvo gražus lietuviškas rūmas, į kurį susirinkdavome 150 brolių sėlių. Visi gyvenome viena ir tą pačią mintimi — melle Lietuvai ir padėti nusikratyti lietuvių tautai rusiško jungo. Draugijoje buvome visi jauni entuziastai, nuovargis tai niekas. Arėme ir kultūrinę vagą. Turėjome chorą ir orkestrėlį.

— Atsimenu, supratęs lietuviškos dainos reikšmę, ryžausi ir neįsilaikyti išlaikyti, pergabenti mylimą Vanagaitį ir Pakštą iš Portlando į Seattle. Tuo metu Vanagaitis keliavo po lietuviškas kolonijas.

— Vanagaitis kupletais ir dainomis Seattle lietuviai buvo sužavėti. To didžiojo patrioto nū- ra, bet jo mylimas Marutis guli ant mano atlo ir šiandieną.

— Gedimino draugovė tai užuovėja, kur visi pasijudavome nors valandėlę beveik iš viso Lietuvos laukus. Čia skambėjo Birutės daina, ir iš tikros širdies galim sakyti, jog tvirtai buvo-

me vieningi. Kas tą vienybę šiandien sugriovė?

— Nors Gedimino draugijos nariai buvome paprasti Lietuvos laukų vaikai, bet didžiai supratome dvi tiesas: toleranciją ir sąžinės laisvę. Nejaugi mes tai šiandien praradome? Draugijos tęstinumą būtina išlaikyti. Tai palikimas mirusių kūrėjų. Nieks negali jų likviduoti. Ir mūsų prarėjęsias elses, kurias sudaro vos 60 narių, turi papildyti naujųjų ir pirmųjų atvykėlių vaikai.

— Lietuviškom organizacijoms priklausau nuo pirmos atvykimo dienos. Ir su tais mueli mano širdžiai lietuviškos spaudos žodžiu niekad neatsiskyrė. Gal tas ir išsaugojo mane šilkti lietuviškos dirvos atjojumi. — Tais žodžiais baigė pasikalbėjimą Baltramiejus Sutka.

K. Reibėnas

Varpo penkmetis ir apmastytas atelčiai

Nuo to laiko, kai Varpo choras atsirado Toronte, kiekvienais metais duoda metinius koncertus. Penkių metų sukakčiai paminėti davė jubiliejinį koncertą, kuris buvo vienoje iš geresnių Toronto salų — Eatono auditorijoje 1957 m. lapkričio mėn. 9 d.

Šiam koncertui buvo pakviesta talkininkauti solistės iš Clevelando J. Kristolaitytė ir A. Stempukienė ir solistas iš Toronto V. Verikaitis ir H. Rožaitis.

Jau ir anksčiau Varpo choras didelę avo koncertų dalį užpildydavo pasauliniais kūrniais, tačiau šiame, išskiriant įžanginę, tradicinę A. Vanagaitio Laisvės Varpo gleimę "O skambink per amžius vaikams Lietuvos..." ir St. Šimkaus kantatą "Atsisveikinimas su Tėvyne", visa programa buvo skirta pasauliniams kū-

riniams — operų ištraukoms.

Pasirinktas žanras yra sunkus, reikalaujantis netik geros balsinės medžiagos, bet ir gero muzikinio paruošimo, kas paprastai mėgėjų chorams yra sunkiai įveikiama. Tačiau Varpo choras, vadovaujamas talentingo muziko, dirigento St. Gallevičiaus, jau penkeri metai šiame žanre parodė nuostabių rezultatų. Ir šiame jubiliejiname koncerte choro pasiektais rezultatais turėjo progos pasidžiaugti apie 700 koncerto klausytojų.

Pirmojoje koncerto dalyje Kristolaitytė padainavo V. Jakubėno Gėlės iš šieno ir St. Gallevičiaus Klajūni. Antroje koncerto dalyje ji dar padainavo dvi arijas: iš V. Biellini operos Donambula ir G. Rossini op. Sevilijos Kirpėjas.

V. Verikaitis padainavo V. K. Banaičio Pabėk barėli, Atsiminimas ir Agnėnė. A. Stempukienė padainavo B. Budrio Tyliai, tykiai, V. Jakubėno Plemenų raliavimas ir K. V. Banaičio Savo skambančia daina.

Nesilimant solistų dainavimo gilesnio vertinimo, reikia pasakyti, kad jie visi parodė puikų profesionalinį dainavimo pasirošimą ir buvo šilčiai publikos sutikti.

Varpas pirmos dalies pabaigoje su solistais J. Kristolaityte, A. Stempukiene ir V. Verikaitiu atliko įspūdingą balsinį ir jautrų žodžių St. Šimkaus kantatą Atsisveikinimas su Tėvyne.

Kantatą puikiai išpildytą pasirošė solistai ir publikos buvo priimta ilgais aploclismentais.

Antroje koncerto dalyje choras atliko ištrauką iš operų: prologą iš operos Romeo ir Julija (Ch. Gounod), noktiurną iš V. Varsos nakties sapnas (F. Mendelson) ir ištrauką iš F. Smetanos op. Parduotoji nuotaka. Su sol. A. Stempukiene atliko iš G. Verdi op. Trubadūras Azucenos ariją ir čigonų chorą ir iš G. Bizet op. Carmen Habaneros partiją. Pabaigai buvo duotas G. Verdi op. Aida II-ras paveikslas koncertinėj formoj, dalyvaujant visiems minėtiems solistams ir H. Rožaičiui.

Visa choro programa buvo atlikta puikiai, tačiau aukščiausias kulminacinis punktą pasiekė atliekant Aidos II-rą paveikslą.

Ar tautinis komunizmas nėra komunizmas?

(Atleista iš 1 p.)
metodų komunizmui įkurti, bet ir ji yra aprėsta komunizmas "laisvės" spygliuotąja viela. Kaip dėl tautinio komunizmo reikšmės tarptautinėje plotmėje, tai čia jo padariniai yra dar mažesni, galima pasakyti, kad praktiškai, jį čia visai nematyti. Praėjusiais metais nei Tito, nei Gomulka ar Mao-Tse-Tungas nėra nieko padarę esančiam tautiniam komunizmui.

Pagalau dar du momentai, kurių priminimas gali įnešti daugiau aiškumo į dainai mielotą patikimą ir tautinį komunizmo. Pirmas, turbūt, dar visai atsimena kitos totalitarinės sistemos atstovai — Kvislingo pavardę. Vargiai begalima abejojti, kad jis buvo "tautinis" nacionalistinės tendencijos, siekdamas atstatyti kognitencijos atmosferą, kuri jai yra reikalinga naujiems žyglams tarptautinėje srityje ruošti.

Kurios publikos buvo entuziastiškai sutiktas.

Solistams ir chorui akompanavo pianistas Mario Bernardi.

Jubiliejinis koncertas baigtas sveikinimais ir gėlimis. Krikščionių vardu sveikino ir įteikė laišką J. Matulionis, vėliau dar kalbėjo Ontario parlamento narys J. Yaremko, Toronto apyl. pirm. J. Simanavičius ir choro pirm. J. Račys. Petrukos metu buvo įteikti suaktyviniai metaliniai ženklukai dirigentui St. Gallevičiui, choristams, solistams, krikščioniams ir chorui nusipelnusiems asmenims. Gauta sveikinimų ir iš kitur telegramomis ir laiškais.

Dirigentas St. Gallevičius ir choristai į šį jubiliejinį koncertą yra įdėję daug neapmokamo darbo, tačiau jų darbas ir ryžtingumas Toronto visuomenės nebuvo tinkamai įvertintas. Į šį koncertą atsilankė apie 700 asmenų (są- lė galėjo tilpti apie 1200) ir tuo būdu koncertas davė apie 300 dol. nuostolio.

Linkėtina ir toliau chorui tęsti gražiai dirbamą darbą lietuvių išlaikymo srity, o visuomenė bent kartą į metus atsipalaiduoti nuo asmeninių reikalų ir atsilankyti į Varpo choro ruošiamus koncertus.

Aug. Vienas.

Linkėtina ir toliau chorui tęsti gražiai dirbamą darbą lietuvių išlaikymo srity, o visuomenė bent kartą į metus atsipalaiduoti nuo asmeninių reikalų ir atsilankyti į Varpo choro ruošiamus koncertus.

Linkėtina ir toliau chorui tęsti gražiai dirbamą darbą lietuvių išlaikymo srity, o visuomenė bent kartą į metus atsipalaiduoti nuo asmeninių reikalų ir atsilankyti į Varpo choro ruošiamus koncertus.

Linkėtina ir toliau chorui tęsti gražiai dirbamą darbą lietuvių išlaikymo srity, o visuomenė bent kartą į metus atsipalaiduoti nuo asmeninių reikalų ir atsilankyti į Varpo choro ruošiamus koncertus.

Linkėtina ir toliau chorui tęsti gražiai dirbamą darbą lietuvių išlaikymo srity, o visuomenė bent kartą į metus atsipalaiduoti nuo asmeninių reikalų ir atsilankyti į Varpo choro ruošiamus koncertus.

Linkėtina ir toliau chorui tęsti gražiai dirbamą darbą lietuvių išlaikymo srity, o visuomenė bent kartą į metus atsipalaiduoti nuo asmeninių reikalų ir atsilankyti į Varpo choro ruošiamus koncertus.

Linkėtina ir toliau chorui tęsti gražiai dirbamą darbą lietuvių išlaikymo srity, o visuomenė bent kartą į metus atsipalaiduoti nuo asmeninių reikalų ir atsilankyti į Varpo choro ruošiamus koncertus.

Linkėtina ir toliau chorui tęsti gražiai dirbamą darbą lietuvių išlaikymo srity, o visuomenė bent kartą į metus atsipalaiduoti nuo asmeninių reikalų ir atsilankyti į Varpo choro ruošiamus koncertus.

Linkėtina ir toliau chorui tęsti gražiai dirbamą darbą lietuvių išlaikymo srity, o visuomenė bent kartą į metus atsipalaiduoti nuo asmeninių reikalų ir atsilankyti į Varpo choro ruošiamus koncertus.

Linkėtina ir toliau chorui tęsti gražiai dirbamą darbą lietuvių išlaikymo srity, o visuomenė bent kartą į metus atsipalaiduoti nuo asmeninių reikalų ir atsilankyti į Varpo choro ruošiamus koncertus.

Linkėtina ir toliau chorui tęsti gražiai dirbamą darbą lietuvių išlaikymo srity, o visuomenė bent kartą į metus atsipalaiduoti nuo asmeninių reikalų ir atsilankyti į Varpo choro ruošiamus koncertus.

Linkėtina ir toliau chorui tęsti gražiai dirbamą darbą lietuvių išlaikymo srity, o visuomenė bent kartą į metus atsipalaiduoti nuo asmeninių reikalų ir atsilankyti į Varpo choro ruošiamus koncertus.

Linkėtina ir toliau chorui tęsti gražiai dirbamą darbą lietuvių išlaikymo srity, o visuomenė bent kartą į metus atsipalaiduoti nuo asmeninių reikalų ir atsilankyti į Varpo choro ruošiamus koncertus.

Linkėtina ir toliau chorui tęsti gražiai dirbamą darbą lietuvių išlaikymo srity, o visuomenė bent kartą į metus atsipalaiduoti nuo asmeninių reikalų ir atsilankyti į Varpo choro ruošiamus koncertus.

Linkėtina ir toliau chorui tęsti gražiai dirbamą darbą lietuvių išlaikymo srity, o visuomenė bent kartą į metus atsipalaiduoti nuo asmeninių reikalų ir atsilankyti į Varpo choro ruošiamus koncertus.

Linkėtina ir toliau chorui tęsti gražiai dirbamą darbą lietuvių išlaikymo srity, o visuomenė bent kartą į metus atsipalaiduoti nuo asmeninių reikalų ir atsilankyti į Varpo choro ruošiamus koncertus.

Linkėtina ir toliau chorui tęsti gražiai dirbamą darbą lietuvių išlaikymo srity, o visuomenė bent kartą į metus atsipalaiduoti nuo asmeninių reikalų ir atsilankyti į Varpo choro ruošiamus koncertus.

Linkėtina ir toliau chorui tęsti gražiai dirbamą darbą lietuvių išlaikymo srity, o visuomenė bent kartą į metus atsipalaiduoti nuo asmeninių reikalų ir atsilankyti į Varpo choro ruošiamus koncertus.

Linkėtina ir toliau chorui tęsti gražiai dirbamą darbą lietuvių išlaikymo srity, o visuomenė bent kartą į metus atsipalaiduoti nuo asmeninių reikalų ir atsilankyti į Varpo choro ruošiamus koncertus.

Linkėtina ir toliau chorui tęsti gražiai dirbamą darbą lietuvių išlaikymo srity, o visuomenė bent kartą į metus atsipalaiduoti nuo asmeninių reikalų ir atsilankyti į Varpo choro ruošiamus koncertus.

PATI PATIKIMIAUSIA FIRMA SIŪSTI SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ IR KITAS SSSR DALIS YRA

PARCELS TO RUSSIA, INC.

VEIKIA pagal specialų susitarimą su INTURIST, Maskvoje
1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y., Tel. Ingersol 7-7272, Ingersol-7-6465

Priėmimo Punktas

New York City, 78 Second Ave., Tel. Orchard 4-1540

GALITE SIŪSTI TIK NAUJUS DAIKTUS

Galite siūsti medžiagas drabužiams, naujus drabužius, avalynę, odas, siūvamas mašinas, rašomas mašinėles, muzikos instrumentus, maisto produktus, vaistus ir visokių kitus daiktus.

Galite atsiųsti savo siuntinius ir bet kurį mūsų įstaigą, o taip pat galite atsiųsti patis. Patys gauti įstaigą, daiktai peraištinami į SSSR čia mūsų įstaigos peršiti, apakaituojamos maitės, persiuntimo įlaides ir tuoj jums pasiekiamas pakaitas. Gavus įstaigą patvirtinimą ir perlaidą siuntinys, be jokio atidėlio, išsiunčiamas adresatui.

Jūsų patogumui mūsų įstaigos galite siuntinius gauti įvairiausių daiktų pačioma šeimaisiomis kainomis. Taip kad siuntinį galite sudaryti atilankę į mūsų įstaigą.

Siuntiniai išsiunčiami per 24 valandas nuo jų gavimo. Jie adresatą pasiekia per 6-7 savaites. Oro paštu siuntiniai nušina per 7-10 dienų. Siuntinių pristatymas garantuojamas gavėjo parašu.

Jūs gausite per mūsų įstaigą gavėjo pasirašytą kvitą.

Mūsų įstaigos dirba patyrę darbininkai ir jų yra tiek, kad kiekvienas klientas patarnaujamas labai skubiai. Atvykęs į įstaigą jums nereikia laukti. Jūsų reikalai sutvarkomi bematant.

Jūsų siuntiniai mūsų įstaigos sutvarkomi, supakuojami taip tvarkingai, kad siuntinys adresatą pasiekia pilnaukioje tvarkoje.

Mūsų įstaiga per ilgą metų veiklos laiką išlumė šimtus tūkstančių siuntinių ir visi siuntėjai mūsų įstaigų patarnavimu patenkinti. Todėl jūs, pasitikėjimu galite kreiptis į mūsų įstaigą

PARCELS TO RUSSIA, INC.

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.

Ši įstaiga atidaryta kasdien ir sekmadieniais nuo 9 iki 6 val., šeštadieniais 9 - 4.

MANHATENE PRIEIMIMO PUNKTAS 78 Second Ave., New York City, N. Y.

MOSCOW SKYRIAI:
DETROIT, Michigan,
11401 Jos Campau Ave.,
Tel. Townsend 8-0298

HARTFORD, Connecticut,
651 Albany Avenue,
Tel. CHapel 7-5164

LOS ANGELES, California,
121 S. Vermont Ave.
Tel. DUNKirk 5-6550

PHILADELPHIA 23, Pa.,
832 North 7th Street
Tel. WA 3-1747

CHICAGO, Illinois,
3741 W. 26th Street
Tel. CR 7-2126

NEWARK, New Jersey,
283 Market Street
Tel. MArket 2-6937

Janos mosuoja kumštimi Palo panosėje, tačiau vėliau susivaldo ir pašaukia trijulę rūsin. Tada komiteto nariai apsupa svetimąjį — Miklosą pasiuntinį, kuris pradeda kalbėti.

Klara išverčia žurnalistui: — Palas tvirtina, kad pasiuntinys nuvertęs akmenis, jam ir sargybiniui dar nespejus parodyti kelio.

— Kažkaip neįtikėtina, — sako reporteris.

— Taip sako ir Janos, tačiau jie tvirtina, kad taip buvo.

Pasiuntinys pasakė žinią ir Janos jį dar klausinėja. Iš veidų matyti, kad žinia nėra linksma.

— Taip, ji nėra, — atsidūsta dvasiškis.

— Vasilevskiai ateina.

Prieina Klara.

— Kaip ir buvau sakiusi. Miklos gavo pranešimą iš premiesčių, kad rusai prieš kelias valandas pergrupavo tankus. Iš to aiškėja, kad jie pasiruošę grįžti Budapeštą. Dabar jau jie, žinoma, pajudėję. Sakoma, kad jų esą per tūkstantį.

Pasiuntinys atsisveikina su visais esančiais ir išeina. Daugumas likusių tebestovi aplink Palą bei sargybinių ir kalbasi. Tik Bela ir jo žmona grįžo į savo vietas.

— Tai štai, ir turime, — sako Janos žurnalistui.

— Kaip rusai drįsta taip elgtis! Po to,

kai oficialiai pareiškė, jog atitrauksią! — nervingai kalbą žurnalistas.

Janos karčiai nusipypso.

— Tai neįtikėtina! Neįsivaizduojama! — karščiuojasi žurnalistas.

— Mes jau žinome, kokie yra jie, bolševikai, jau patyrėmė, — sako kunigas.

— Anksčiau aš klausiau netiesiogiai, — sako Janos, — tačiau dabar, kai jau viskas žinoma, aš noriu paklausti tiesiog. Bičiuli iš Vakarų, pasakyk atvirai: ar ateis Vakarai mums pagalbą? Ginklai, tankai, kareiviai, ką galima ant greitųjų surinkti — ar duos mums jų?

— Klausyk, Janos, — pradeda žurnalistas, — aš negaliu į šį klausimą atsakyti. Taip, aš esu iš Vakarų. Bet aš esu atskiras atklydėlis...

— Po velnių! Tamsta juk esi žurnalistas, tamsta esi informuotas apie publikos nuotaikas ir vyriausybės politiką. Tamsta turi žinoti!

— Žinau tik viena: jei Vakarai įsimašytų, tai reikštų trečiojo pasaulinio karo pradžią, — atsako žurnalistas.

Janos žiūri į jį valandėlę, nieko nesakdamas. Paskui tyliai prabyla:

— Tad atsakyk: nei iš Vakarų mes nieko negalime laukti.

Klara bando aiškinti:

— Janos, aš tikiu, kad jis nori pasakyti;

jog Vakarai tą klausimą aptaria ir svarsto, nes rizika yra didelė.

— Pelepalai! — atkerta Janos, — Jei jie svarsto, tai reiškia, jog jie svarsto, kaip mums galėtų švelniau atsakyti: "Labai gaila, mielieji vengrai, bet mes nieko negalime. Bet štai jums, štai kraujo plazmos siunta, tvarsčių ryšulėlis ir gražūs duonos kepalėliai!" Šit, ką jie nori mums pasakyti!

— Ne, Janos, taip paprastai nėra, — sako kunigas. — Nereikia užmiršti, kad konferencijos ir diskusijos Vakaruose neišvengiamos, tai priklauso demokratinei sistemai. Mes, vengrai, turėsime to vėl išmokti. Mes jau užmiršome.

— Neužmiršome, gerbiamasis, ne! — atsako Janos. — Jei mes laisvę būtume užmiršę, tai ir dabar dėl jos nekovotume. Kai atėjo laikas, tai mes veikėme, nebuvėme tada laiko diskusijoms. Konferencijos tada būtų mums buvę trumpiausios kelias į kapus.

— Visi vieningai pripažinsime, kad dabar nieko labiau netrokštame, kaip pagalbos iš Vakarų, — pareiškia Bela. — Ar ne?

Jis apžvelgia visų veidus ir mato, kad visi jam pritaria.

— Kai grįšite namo, — sako jis reporteriui, — tai pasakykite Vakarams, kad visi laisvės kovotojai šiuo klausimu sutarė. Pasakykite, kad buvo daug nuomonių skirtumų net apie būdus, kuriais ta pagalba turėtų

ateiti, ir apie tikrąjį laiką jai priimti. Bet viena yra tikra: pradžioje jie rado kalbą tarp savęs, bandė visa, kas galima vietoje, ir tik tada jų akys nukrypo į Vakarus.

— Bet juk jokia pagalba neateis, — sako Janos. — Trečiojo pasaulinio karo šešėlis jiems reikšmingesnis, negu mes.

— Bet Tamsta ten papasakosi, ką aš sakiau? — vėl klausia Bela.

— Būtinai, — prižada reporteris.

Po valandėlės vėl prabyla Bela:

— Kai Janos kalbėjo apie drasę ir jėgą, aš prisiminiau Sendoro Petoeio eilėraštį — jūs žinot Aleksandrą Petoeį, vengrų laisvės poetą iš devyniolikto šimtmečio? — jis klausia žurnalistą. Šis linktelė galva. — Vienam eilėrašty, — tęsia Bela, — parašyta:

Ir greit pakels tauta išdidžią galvą, nes niekada negėsta žarija tikros ugnies. Tironas, laisvę mūs išplėšęs, liepsną kursto. Sužk audrios drąsos vilnė!

— Tą eilėraštį jau kartą skačiau laisvės kovotojų proklamacijoje, — sako reporteris.

— Taip, jį mums reikėtų vis iš naujo skaityti, — atsako Bela.

Ir vėl gili tylė rūšyje, ir atrodo, kad visi sunkiau rasti pokalbio temą. Be garso slenka minutės. Paskui kažką kalba Klara, priėjusi prie aparato, kažką žymiai, ir vėl grįžta.

— Kalbėjo Miklos, — praneša. — Jis tepasakė: žinutė, kurią jus pasijūčiau tikra. Sunkieji daiktai jau visai arti, ir šiek tiek žaidimų jau įvyko. Gana aišku, ar ne?

— Be abejo! — sako Janos. — Rusai jau mieste, ir kautynės prasidėjo.

Visų akys nukreiptos į jį, kiekvienas laukia jo nurodymų.

Janos atsidūsta:

— Na, dabar jau bent tikrai žinome, ir nebereikia laukti. Tai irgi naudinga.

— Taip, ačiū Dievui, — pritaria Klara. Janos pašoka ir trumpai, ryžtingai kalbą kitiems. Visi, išskyrus Belą ir jo žmoną, Palą, kunigą, žurnalistą ir Klarą, vienas po kito ima po automatinį šautuvą, užsiklia grana- tų už diržų, palmę po Molotovo kokteilį, ištiesia liekantiesiems rankas ir išeina. Pasukūnijamą dingus, rūsys atrodo labai tuščias.

— Na, gatvių kovotojai pasiruošė. Ir sargybinis nuo viršaus išėjo. Tu, Bela, padaryk daugiau gėrimų. Jieva liks su tavimi. Klara, aparatas ir toliau tavo reikalingas. O tu, bičiuli, turi jau išeiti.

Jis ištiesia žurnalistui ranką.

— Prakeikimas, kad bent daugiau ginklų turėčiau! Vieną automatą ir dvi grana- tos belike. Tiesiog fuokinga!

(Bus daugiau)

pati laikas
užsisakyti
DIEVA!

Vokiečių karinė slaptoji žvalgyba paskutiniojo karo metu

BALKANŲ KRAŠTUOSE

Atsakąs L. S.

Vokiečių slaptosios karinės žvalgybos veikla Balkanuose galima padalinti į keturis laikotarpius:

- I. Nuo 1939 m. iki 1940 metų pabaigos. Kova su prancūzų ir britų Intelligence Service, norint sutrukdinti alijantų sabotazą keitimuis prieš Rumunijos naftos pramonę bei laivų susisiekimą Dunojaus upe. Užėmus Prancūziją, britų ir prancūzų įtaka Rumunijoje; Vengrijai ir Bulgarijai buvo nebereikšminga.
- II. Pasiruošimas Graikijos ir Jugoslavijos užėmimui.
- III. Trumpas karo žygis 1941 metų pavasarį.
- IV. Kova su vis stiprėjančiu partizanų veikimu. Laikui bėgant čia teko susidurti ir su sovietų slapta žvalgyba.

Rumunijos naftos ir Dunojaus susisiekimo rūpesčiai

1939 metų rugsėjo mėn. 16 dieną, lydimas kapitono Pierre Angot, Bukarestan atvyko prancūzų inžinierius Leon Wenger. Jis turėjo užduotį išdirbti programą "eventualiam grėžimo šulinio, naftos perdavimo (monij, atsargų ir transporto kelių sunaikinimui, tuom pačiu suorganizuoti galimybes tai įvykdyti." To plano tikslas, kaip ir alijantų reikalavimas 1916 metais; Kiek galima ilgiam laikui sutrukdinti Vokietijai gauti Rumunijos naftą.

Rugsėjo mėn. 18 dieną prancūzų atstovas Thierry priatė Wenger britų pasiuntinui, Sir Reginald Hoare.

"Pastarimais vyko sklandžiai, nes pasiuntinys bei anglų inžinierius tarpe buvo nemaža asmenų, kurie jau prieš 20 metų dirbo kartu su Wenger prie to paties plano... Naftos pramonės sunaikinimas yra veiksmingas tik tada, kai paliedamos visos tos pramonės sritys: produkcija, transportas, atsargos ir perdirkimas (rafinerija).

Norton Griffith pranešimas iš 1917 m. sausio 21 d. vokiečių referatas apie 1916 metų sunaikinimus ir anglų-prancūzų apžvalga iš 1919-20 metų rodo, kad improvizuotas sunaikinimas pilnai tikslu nepasiekia".

Taip rašė Wenger savo pranešime spalio mėn. 1 dieną, 1939 metais. Porą dienų prieš tai prancūzų atstovas telegrafavo savo Užsienio Reikalų Ministerijai:

"Mano nuomone, reikėtų nedelsiant sustabdyti susisiekimą Dunojaus upe, kad šis vandens kelias nebetransportuotų vokiečiams.

Atrodo, kad pradžioje sumažėjęs susisiekimas, kas išaiškina karo meto reikalaujamą persitvarkymais, dabar yra stipresnis nei bet kada buvęs. Aš patyriau, jog vokiečiai ketina dalį Rheino upės laivyno perkelti į Dunojų ir tuo pašalinti rumunų laivų trūkumą...

Aišku, kad susisiekimo Dunojumi sutrukdymas mums yra tiek pat svarbus, kaip ir naftos šaltinių sunaikinimas, nes čia, šalia aliejaus, draugai Rumunijos laivų transportavimas. O tas sudaro virš 80% rumunų eksporto į Reichą. Planas nesunkiai įvykdomas ir aš turiu tam visas galimybes".

Spalio mėn. 27 dieną, prancūzų Užsienio Reikalų Ministeris rašė Prancūzijos pasiuntinui Corbin Londone:

"Mūsų ir atitinkamos britų įstaigos yra susitarusios, tam tikrais sunaikinimais užblokuoti laivų susisiekimą Dunojaus upėje... Mūsų įstaigos jau turi tam reikalingus vyriausybės įgaliojimus, anglų gi, dar laukia jų Foreign Office nutarimo... Tarp kitko, šio reikalo svarbą pirmiausia iškėlė britų ministerija".

Tuo laiku ir Vyriausias prancūzų kariuomenės vadas generalas Gamelin, vienam savo rašte karo ministeriui Daladier pareiškė: "Šiūliau tą akciją pavesti ponui Wenger. Laikau tikslinga, kad jam būtų suteiktas pulkininko laipenis".

Kad rumunų naftos šaltinių sunaikinimas pirmajame pasauliniame kare dar visų atmintyje gyvas buvo ir alijantų planuose vaidino svarbią rolę, matyti iš Prancūzijos ministerio pirminko Reynaud pareiškimo Vyriausios Karo Komisijos posėdyje Londone — 27 balandžio, 1940, kur tartasi dėl įvykdytos vokiečių invazijos Norvegijon. Su Gaellivare geležies rūdos kasyklomis galvota panašiai pasielgti, kaip su rumunų naftos šaltiniais 1916 m.: susprogdinti ir už nuostolius atlyginti pinigais.

"Palietus akcijos reikalingumą prieš geležies rūdos kasyklas, Paul Reynaud iškėlė mintį, — ar nebūt galima švedų vyriausybę padaryti tokį pat pasiūlymą, kaip paskutinajame kare Rumunijai, kas įgalintų sunaikinti jos naftos šaltinius. Būtų gi įmanoma švedams duoti tam tikrą sumą pinigų".

Taip pat ir vokiečiai žinojo, kaip karo žūkliai yra svarbi rumunų nafta, net ir tuo metu, kai pagal sutartį su Rusija jiems teko Baku šaltiniai. Pastarųjų sunaikinimas irgi buvo įtrauktas alijantų programon.

Stengiamasi laimėti rumunų palankumą

Jau 1939 metų rugpjūčio mėnesyje admiralas Canaris Vyriausiam Kariuomenės Vadovybės šefui, generolui-pulkininkui Keitel padarė atitinkamą pranešimą po to, kai jam vienas specialistas karininkas nurodė, kad pakanka Jugoslavijos teritorijoje Dunojaus upėje, ties taip vadinamais Juodaisiais Vartais, paskandinti du cemento pakrautus laivus ir visa laivyninkystė bus ilgam laikui paraližuota.

Canaris įtari, jog angliai nėra pamiršę pirmojo pasaulinio karo patyrimų: ir, būdami geruose santykiuose su Rumunija, jau bus ką nors šioje srityje paruošę. Taip pat naftos laivų sunaikinimui. Taigi, reikėjo stengtis rumunus patraukti vokiečių pusėn. Tas galio būti įmanoma, nes reikėlas lieti ir jų pačių interesus: nafta sudarė lygiai dalį tautos turto, o transporto apsauga Vokietijon — svarbiausiam pirklėjui — irgi juos domino.

Derybų su rumunais vedė pats Canaris. Jis pasistengė suartinti su Rumunijos slaptosios žinių tarnybos šefu — Moruzow ir ryšius su juo palaikė asmeninai. Moruzow buvo Antantės draugas, Rumunų kariuomenės ir funkcionieriaus tipas, kuris neatrodė tikras Dunojaus laivų, tačiau juoda sklandžiai bendradarbiavo ir Moruzow vienu metu išlaikydavo sąsajas su dviem šonais.

Slaptųjų tarnybų priemonės darbininkams ir sargais

Prieš karo naftos apsaugos pradeta įvesti taisyklę, kuriose didesni darbininkai vokiečių kapitonas. Slaptųjų II-ojo skyriaus pareigūnai iš pradžių buvo patalpinami darbininkais ir vokiečiais Brandenburg diviziono kariai — kaip privatus sargai.

Hamarskjöld, Colonel Leary, King Hussein

Naujami Israelio ir Jordanijos nesusipratimo ir jo raminaimo vis minimi JT gen. sekret. Hamarskjöld, amerikiečių pulk. Leary ir karaliaus Hussein vardais.

Prie šio, tartum centro, prijungta visoje naftos srityje išplėsta speciali žinių rinkimo tarnyba, kurios tikslas — stebėti bet kokius prieš sabotažo pasiruošimus. Taip pat palaikyti ryšiai su Moruzow Siguranza (rumunų slaptoji politinė policija, panašiai kaip vokiečių Gestapas. Vert.). Tuo bendradarbiavimu buvo niekals paverstas anglų bandymas motoriniais laiveliais, plaukiant iš Juodosios jūros Dunojumi augstyn, nugabenti sprogstamąją medžiagą į Giurgiu uostą.

Transporto apsauga buvo suorganizuota tiek Dunojaus upėje tiek geležinkelioje. Prie kiekvieno per Vengriją važiuojančio traukinio, prie kiekvieno Dunojaus tanklaivio būdavo priskiriami sargybiniai, civiliai apsirėngę Brandenburg dalinių kariai. Taip pat jie saugodavo ir stebėdavo kiekvieną upę kaip laivininkystės bendrovę tarnautojai.

Bulgarų bei vengrų slaptosios žvalgybos buvo apie tai informuotos ir jos neturėjo nieko prieš, kad vokiečiai išmesti tokių priemonių joms priklausančiose srityse. Reikalui esant net padėdavo. Karo bėgyje minėta apsauga tapo praplėsta ir chromo rūdos transportui iš Turkijos į Vokietiją.

Kai Rumunijos valdžion atėjo asiai draugiška Antonescu vyriausybė, naftos transporto apsauga imta vykdyti viešai bendradarbiaujant su Siguranza ir jos nauju šefu — Eugen Christescu. Moruzow buvo įmestas kalėjiman. Canaris stengėsi jį užtarti, tačiau pasisekimo neturėjo.

Christescu buvo tipiškas Balkanų politikos šefas. Nors jis viską patatė ant vokiečių kortos ir laikėsi jų atžvilgiu draugiškai, tačiau santykiuose su Canaris širdingumo nesimatė.

Mūsų slaptosios tarnybos darbą komplikavo faktas, kad tarp rumunų karinės slaptosios žvalgybos ir Siguranza viešpatavo

KAUNAS ŠIANDIEN

(Atlaiko iš 1 pat.)

binge respublikinė biblioteka (buvusią Valst. Centralinę biblioteką, tada laikinai vargingai įkurdintą "Pažangos" namų pogrindyje) ir Kauno viešąją biblioteką.

Moderniosios pastatų — Taupomųjų Kasų rūmų užima miesto valdžia: iš fronto — miesto vykdomasis komitetas, o iš šono (Tolstojaus gt. 2 — Leono Sapiegos vardas nuo tos gatvės pašalintas ir grąžintas ankstyvesnis Tolstojaus vardas) — kompartijos miesto komitetas.

Miesto istorijoje, kur kalbama apie senuosius laikus, labai ryškiai vyrauja dabar daug kur pabrėžti praktikuojama lietuviškai patriotinė gaida, o kur liečiami vėlesnįjį laiką — vyrauja trefaretinis kamšalas, suminkytas net iš pačių nereikšmingiausių vadinamųjų revoliucinių įvykių, pasakojant apie tai be jokio ryšio su paskiromis miesto vietomis. Todėl, kaip vadovas po

miestą, šis leidinėlis lankytojų nieko nepasako.

Iš gery nuotraukų tas "neatpažįstamai pasikeitęs" Kaunas lengva atpažinti. Tiltas per Nemuną, tiesa, naujas, elegantiškesnis, nes be tų sunkių rėmų, kuriais kada buvo apsuvožęs, kaip kokiomis kupromis. Bet tie patys pašto rūmai, tas pats vaizdas iš Muziejaus į penkiaaukščius namus Putvinskio gatvėje, tas pats keltas į Žaliakalnį, tie patys pilies griuvėsiai, Prekybos-Pramonės rūmai, Taupomųjų Kasų rūmai, teatras, Universiteto rūmai, Sporto rūmai, "Perkūno namai", Vytauto parkas (ir Vytauto vardas tebėra neatimtas!), Vytauto bažnyčia, Katedra, Pažaislio bažnyčia, Rotušė, Muziejaus bokštas su laikrodžiu ir liūtais ir t.t. Vis tai dalykai, kuriais iliustruotame leidinyje ir dabar didžiuojamasi, kaip ir seniau.

Yra tačiau ir naujienų. Pati nesimpatiškausia iš jų bus, be

ties patys įtempinimai-nesutikimai, kaip Vokietijoje tarp kariuomenės ir SD. Be to vyko smarkus trėnimas tarp Rumunijos ir Vengrijos. Tų visų priešingumų ir nuomonių skirtumų pašalinimas, siekiant bendro glaudaus bendradarbiavimo, reikalauja iš admiralų bei jo karininkų daug takto ir energijos.

Naftos laukų ir transporto apsauga davė geriausių vaisių. Kaip iš jau minėto Canaris pranešimo Keitelui matyti, anglų Intelligence Service, gerai žinodama pirmojo pasaulinio karo istoriją, jau senai turėjo Rumunijos savo organizaciją įvairiems sabotažo aktams praversti. Kodėl tas nebuvo vykdoma, dar iki šios dienos nėra paaiškėję.

Moruzow, be abejonės, palaikė artimus ryšius su angliais, todėl Canaris iniciatyva su juo tartis buvo gana rizikinga, tačiau pasirodė teisinga, nes to pasėkoje vokiečių kariuomenė visą karo laiką galėjo naudotis rumunų nafta.

Pasinaudojant Rumunijos surinktais patyrimais buvo sudarytos naujos naftos apsaugos grupės ir nugabentos Turkijon. Cia jos stovėjo pasiruošusios akcijai Baku srityje, kad apsaugotų tenykščius naftos šaltinius nuo beistraukiančių rusų sunaikinimo, kada ten artėsianti vokiečių kariuomenė.

Dar prieš Rumunijos įstojimą karan, su Moruzow žinia, ruošiasi kovai su anglų laivais Juodojoje jūroje. Vienas žvejų kuteris autostrada iš Hamburgo buvo atgabentas iki Regensburgo. Iš čia Dunojumi jis pasiekė Rumuniją. Įgulą sudarė karinės slaptosios žvalgybos II-ojo skyriaus vyrai, kurie "žvejojė" Juodojoje jūroje. Tačiau be paskandintų poros nedidelių prekinio laivų, jiems nepasisekė joki didesnį sabotažo puolimą atlikti.

(Bus daugiau)

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

the MAY CAMPBELL BASEMENT STORES

KRAUTUVES VALANDOS Mieste...
PIRMADIENI 9:30 A. M. iki 9 P. M.
IKI PENKTADIENIO Heights...
9:30 A. M. iki 9:30 P. M.

VYRŲ REGULIARIAI 19.98 VILNONIAI DAR VIENAS PIRKINYS!

Suburban Paltai

DYDŽIAI 36 IKI 46

- Rudi
- Pilki
- Mėlyni
- Tans

13.99

Visada populiarius pirkiny, vyrų 100% vilnos Suburban paltai dideliame pasirinkimo lygiu ir maišytų spalvų. Pagaminti su daugeliu kišenių, užsegamom rankovėm, suraukta nugara ir 100% vilnos sutrauktu pamušalu, kad būtų tikrai šilta. Puiki dovanos sugestija.

Pažiu ir telefonų užsakymai priimami... Šaukite Cherry 1-3000 The May Co.'s Basement Men's Clothing Department and On the Heights

abejo, vietoj katro nors iš Lietuvos garbingų asmenų paminklo užriklintas... F. Dzeržinskio, nelemtosios "ėrežiškaikos" kūrėjo bijustas. Ką jis turi bendra su Kaunu? Tiesa, savo laiku jis yra pretendavęs į Lietuvos socialdemokratų vadus ir, kaip leidinyje minima, 1897 metais net Kaune sukiojęs tarp metalo fabriko darbininkų ir išleides "socialdemokratų" laikraštį (šitoma, ne lietuvišką!), bet galų gale gi jis vistiek yra tik pirmutinis čekistas ir, kaip toks, net ir lietuviškam komunistui kaštin ar labai malonius jausmus sukelia, jo garsiajį kūrinių prisiminus...

Toliau, muziejaus sodelio sienoje įmūrytos 1926 m. sušaudytų keturių komunistų vadų palaidų urnos ir paminklinės lentos. Tame pačiame sodelyje Salimėjos Neries kapas su paminklu, kuriame vargu kas galėtų atpažinti S. Nerį, jei nebūtų pasakyta, kad tai turėtų būti jina: tai kažkokia "čekistė", nebent tik ten netoliese stūkšančiams Dzeržinskiui į kompaniją tinkama...

Iš teigiamų naujienų yra keleto naujų gyvenamųjų (penkiaaukščių ir keturiaukščių) namų nuotraukos, turbinų gamyklos "Pergalės" pastatai prie Nemuno, buv. Tilmanso fabriko rajone ir "Kauno Audinių" Vilijampolės skryliaus audyklos.

Liūdnai susimąstęs audėjos veidas tarytum sako — "ach, kad toji nuotraukoj v i s k a s matytųsi..." Audyklos salė erdvi, šviesi, bet audėjos stovi prie staklių storokai apsirėngusios, kap gatvę žiema. Taip ir rūpi propagandistams patarti žmones iš vidaus, fotografuoti tik vasarą, nes žiemines nuotraukas išduoda paslapčiai, kad žmonės palatūs šaltos... Ta paslaptelė prasikiša ne tik iš šio leidinio.

Bet ir vasarines nuotraukas kartais išdavikiškos. Pavyzdžiui, kelias per Miesto sodą į teatrą: cementinės plytos suakijusios, kaip, saulės gerokai pakaitintas tadas, kai kurios jau "nubėlyguoja", o vienos iš viso nėra, žemės kyšo — kaip tik maždaug ten, kur turėtų būti kap. Pr. Gudyno žuvimo vietoj buvusi paminklinė lenta...

O štai ir "žalgirio" vasaros aikštynas. Tai pati aikštė ir tie patys ar toki patys iš paprastų lentų sukalti suoliai... Ir tik vienas ryškus "patobulinimas", tai aikštes gale užrašas: "Visie sily na uspiešnuju podgotovku k spartakiadie!"

Kino-teatry vardaį gražiai sulietuvinti, bet... anot tos patarlės, "vienas galas dega, kitas rūksta"...

PLB Seimo Organizacinio Komiteto posėdis

Lapkričio mėn. 11 d. įvykusiam posėdyje buvo apsvartyta daug aktualių seimo klausimų. Tarp kitų ir atstovų parinkimas į seimą. Nutarta palikti laisvai tvarkytis kiekvienam kraštui, pakeičiant trečią laik. konstitucijos paragrafą.

Aptartas simo turinys, kuris numatomas:

1. Liet. tautos padėtis okupuotam krašte, 2. Liet. tautos padėtis laisvam pasauly, 3. Liet. tarptautinė teisinė ir politinė padėtis, 4. Bendruomenės tautinių ir valstybinių uždavinių vykdymo perspektyvos, 5. Bendruomenės organizaciniai klausimai ir k.

Muzikos programą sudarant numatyta vokalinė instrumentalinė liet. muzika, kantatų ir operų koncertai. Programai atlikti kviesti didžiuosius lietuvių muzikus ir parinkti būdinguosius jų kūrinius. Programą sudarant atsižvelgti į plačiosios liet. visuomenės pageidavimus, kad visiems būtų suprantama.

Sporto srityje A. Vakselis jau pranešė nusistatymą Seimo metu ruošti futbolo ir krepinio rungtynes.

Seimui patalpos jau gautos Statler viešbutyje.

JUOZO J. BAČIŪNO 50 METŲ
SPAUDOS DARBO SUKAKTIS

J. BAČIŪNAS PUBLICISTAS

VYT. ALANTAS

J. Bačiūnas duoda praktišką ir gerą patarimą: "Per visą savo gyvenimą buvau nusistatęs ant lietuviško aukuro dėti po 5 nuosimčius nuo visų savo pajamų ir uždarbių. (Ne nuo gryno pelno, bet nuo bendrų pajamų). Daugiau ar mažiau uždirbdavau, visvien 5 nuosimčiai turėjo eiti tam tikslui".

Toje pačioje straipsnių serijoje "Lietuviškos priedermės" sausio 21 d. 1954 m. Dirva paskelbė kitą Bačiūno straipsnį pavadinimą "Mūsų bendrieji reikalai", kurį gal būtų galima pavadinti jo politiniu credo. Jis čia mums nesiūlo jokių naujų politinių programų, jis tik pažvelgia į mūsų bendruosius reikalus tikro lietuvių patrioto akimis. "Apie vienybę ir man jau nesinori kalbėti", — rašo jis. "Perdaug tas žodis dabar nusidėvėjo. Perdaug vienybės vardu padaroma tai, kas su ja nieko bendro neturi. Perdaug apie tautos vienybę šaukia tie, kurie pirmoje vietoje temato tik savo partiją".

Taigi, nors apie vienybę jis ir nebeori kalbėti, bet čia pat prie to klausimo grįžta tęsdamas toliau: "Turiu galvoje tuos generolus, kurių nuomonės ir galvojimai nedaug skiriasi, kurių dvasia yra panaši, o troškimai visiškai bendri. Kad bent jie sueitų į vieną vietą ir pradėtų vieningai dirbti. To, tikiuosi, galima norėti ir jau seniai laikas apie tai kalbėti".

Pagaliau Bačiūnas pabrėžia, kad "tiek daug partijų, sąjūdžių ir grupių grupelių Amerikos lietuvių gyvybei nereikalinga. Tai mus skaldo ir nieko neduoda. Gal tas ryškės į vieną šluotą sudėjus jau būtų jaučiamas stiprumas".

Savo samprotavimus apie vienybę Bačiūnas baigia šiais žodžiais: "Mes skyrėmės ir skiriamės nuo įvairių tarptautiečių (internacionalų) tiek iš kairės tiek iš dešinės. Visi norime Lietuvai laisvės ir gerovės, bet mes, tautiečiai, daugiausia savo širdį sudėjome į tą pagrindinį — tautinį kelią".

Paskutinei Bačiūno mintčiai išryškinti reikėtų platesnių ir išsamesnių komentarų, bet dėl to mums tektų perdaug nukrypti nuo temos. Jis neneigia partijų kaip tokių, bet pasisako prieš jų gausybę. Jo nuomone, "generolai", t. y. partijų vadovybės turėtų susikalbėti, nes visų norai "bendri".

Bačiūnas yra pasiryžęs dirbti su visais, kas tik lietuvišką reikalą stato aukščiau už savo partijos kromelį. Jis net nesmerkia perdaug griežtai visokių "internacionalų" nei iš kairės nei iš dešinės, bet tik su viena sąlyga, kad tie "tarptautiečiai", susėdę už bendro stalo, apsilifuotų savo politinius, ideologinius ir kitokius kampuočius ir surastų bendrą kalbą kovai dėl Lietuvos laisvės atgavimo bei lietuvių išlikimo.

Bačiūni artčiausia prie širdies tautinis kelias, kurį jis vadina "pagrindiniu". Čia būtų atskira kalba, kaip jis tą kelią suveda ir kodėl jis juo nuėjo: buvo gana tik tiek pastebėjus, kad Bačiūnas tuo keliu ejo nesvyruodamas: neįsivaizdavo iš vėly, remdamas gyvu žodžiu ir išsamiomis tautinių organizacijų veikla.

Jei čia mums reikėtų keliais žodžiais apibūdinti jo politinį credo, mes turėtume pasakyti: meilė Lietuvai, meilė lietuvių tautai. Toks Bačiūnas yra savo publicistikoje, toks jis yra savo darbais.

Savo publicistikoje Bačiūnas daug dėmesio kreipia į mūsų jaunimą. 1955 m. rugpjūčio mėn. Dirvoje jis kelia klausimus: "Kur dinga Amerikoje gimęs mūsų jaunimas?" ir "Kaip eiti prie Amerikoje gimusio jaunimo".

Jis konstatuoja faktą, kad Amerikoje gimęs lietuvių jaunimas iš lietuviško gyvenimo traukiasi ir jam rūpi, kaip tą jaunimą būtų galima glaudžiau susieti su lietuvišku kamieniu. Jo siūlomas receptas yra toks: duoti jaunimui daugiau amerikoniško gyvenimo sąlygoms pritaikytų lietuviškų dainų. Jo nuomone, mūsų liaudies dainos apie šienelį, rūtą, linelius, žirgelį nors ir esančios gražios, bet Amerikos lietuvių jaunimui nebetinkančios, nes "juk Amerikoje gimęs lietuvių jaunimas yra daugiausia miestieškas. Jis yra susigyvenęs su miesto aplinka, jo gyvenimo būdais ir papročiais. Apie šienelį, rūtą, metą, linelius jis ne ką ir tegirdėjo. Jo tėvai, draugai, pažįstami tokių dalykų nei eja, nei rauna, nei piauna. Apie žirgelio šerimą per nedėlę jam nė galvoje". (Kaip eiti prie Amerikoje gimusio jaunimo, Dirva, rugpjūčio 25 d. 1955 m.).

Bačiūnas mano, kad Amerikos gyvenimo sąlygoms pritaikyta lietuviška daina galėtų būti stipri atrama atsispirti amerikoniškumui. Jis ima pavyzdžiui Vanagaitį, kuris ejo į mūsų jaunimą su lietuviška daina, bet pritaikyta miestieško jaunimo psichologijai. Anuo metu Vanagaitis susilaukė neblogų pasekų. Išvadoje Bačiūnas siūlo mūsų muzikams pagalvoti "kaip su daina prieiti prie Amerikoje gimusio jaunimo".

Galimas dalykas, kad Bačiūnas perdeda dainos reikšmę begelbėjant mūsų jaunimą iš amerikoniško katilo, bet kad tai būtų šalia kitų priemonių neblogas inkaras, už kurio mūsų jaunimas galėtų užsikabinti, abejoti netenka.

Be abejo, būtų galima patiekti ir daugiau citatų iš Bačiūno straipsnių, bet, manau, kad ir iš to, kas buvo pasakyta, mums susidaro pakankamai ryškus jo publicistikos pobūdis ir veidas. Bačiūno publicistika yra "lietuviškų priedermių" publicistika atasta kilniui idealizmui.

Bačiūno publicistikos tonas ramus, stilius paprastas. Jis nemėgsta polemizuoti, o jei kartais ir polemizuoja, tai visada dženelmaniškai, nieko neužgaudamas. Mūsų Publicistika ir apilamai visuomeniniai santykiai daug laimėti, jei mūsų plunksnės darbininkai pasėktų Bačiūno pavyzdžiu.

Aš čia stengiausi apžvelgti Amerikos lietuvių spaudoje Bačiūno išvartą barą per paskutinį pusimtį metų. Savime suprantama, kad ta apžvalga nėra pilna: dar daug ką reikėtų papildyti ir paryškinti, bet ir iš to, kas čia buvo kalbėta, mums, manau, nebus sunku susidaryti įspūdį, kad Bačiūno išvartas Amerikos lietuvių spaudoje baras yra platus ir gilus. Ypatingai mums džiugu pabrėžti tą faktą, kad jis nuo pat savo vaikystės gyvendamas šiame krašte pasiliko išlikimas savo tautos sūnus, nuosirdus patriotas ir energingas bei nepailstamas kovotojas dėl lietuvių idealų.

Mūsų dėl Lietuvos laisvės atgavimo mes jį visada matome pirmose fronto eilėse. Jis organizuoja, skatina, remia tiek individualinio tiek visuomeninio pobūdžio lietuviškas pastangas.

Vakary Vokietijos aerodrome Buchel taip atrodo lėktuvų paradas. Lėktuvai priklauso Vokietijos kariuomenei.

Jie nebuvo savanaudžiai

Iš Gen. Kons. Jono Budrio kalbos New Yorke, Lietuvos kariuomenės šventės proga prisimenant 1926 m. įvykdytą perversmą

Čia, iševioje, kai kurios srovės prikiša karininkai, ypač jaunajai, perversmą. Jai metami kaltinimai, kad tai padaryta be pagrindo, egoistinėmis sumetimais. Jokio komunistų pavojaus nebuvo.

Turbūt daugumas skaitėte Darbininko perspausdintą reportažą iš 1926 m. birželio mėn. dienraščio LIETUVA, apie viešą "kuopininkų" pasirodymą Kaune. Ten paduoti kuopininkų vardai daugumai žinomi komunistai, vienas gal nežinomas, Joselis Kalenda, 1919-20 metais Raseinių rajkomo pirmininkas, vėliau Centro Komiteto narys.

Pažiūrėkime ką apie tą laikotarpį kalba pačių bolševikų spauda.

Bolševikų žurnale PERGALE, 1956 m. Nr. 10 ir Nr. 11, yra jauno metais, bet seno komunistų veikėjo (ne lietuvių tautybės), Bilevičiaus (Elijos, Movšo sūnaus, Bilevičiaus-Sarino), Sovietų okupuotos Lietuvos Maisto Pramonės ministro (dabar direktoriaus), prisiminimai iš revoliucinio pogrindžio. Tiesa, ir jis, ir eilė kitų sako, kad jie "dar" perversmo nurodė, bet kažkam visi vadinamo Komunistinio Universiteto Maskvoje studentai 1926 metų vasarą Lietuvos komunistų partijos centro komiteto nutarimu buvo atsukti į Lietuvą. Tuo laikui buvo sugrįžęs ir Sniečkus, tapęs vienu iš Centro Komiteto sekretorių.

Bilevičius rašo, kad "1926 metais Lietuvoje buvo gausu politinių įvykių. Krikščionių demokratų vyriausybė turėjo pasitraukti. Į valdžią atėjo liaudininkai ir socialdemokratai. Susidarė naujos aplinkybės, naujos galimybės komunistų partijos darbui. Ir nors komunistų partija ir toliau paliko pogrindį, tačiau jos darbo užmojis ir įtaka žymiai sustiprėjo, prasidėjo revoliucinio judėjimo pakilimas". — Tai Bilevičiaus žodžiai.

Atvykęs į Kauną E. Bilevičius

Tabor Farma virto lietuviškos veiklos sala plačiame vandenyne. Bačiūnas yra didelis ir mūsų jaunimo draugas bei rėmėjas.

Mes nemanome, kad Bačiūnas lietuviškos spaudos barą jau būtų baigęs. Sveikindami brangų Jubiliatą Jo 50 metų spaudos darbo sukaktuvių proga, mes nuosirdžiai linkime Jam ir toliau vartoti lietuviškos spaudos barą Lietuvos ir lietuvių labui su tokia pat energija, atsėdėjimu bei idealizmu, kaip kad lig šiol.

Kiekvienas geros valios lietuvis gali tik pasidžiaugti jo nuveiktais darbais. Mes su lyptena lūpose prisimename spausdintą vėlinuką, kuris šandien virto skarotu spaudos žinios...

(P a b a i g a)

ne socialdemokratai, o komunistai miniai vadovavo.

Bilevičius aiškina, kad jiems masių vadovavimas buvo reikalingas apsaugoti jas, neva, prieš grėsiantį fašizmo pavojų. Bet jog tai aiški bolševikų ir Sovietų Sąjungos taktika: jie niekuomet nieko nepradeda — visuomet kas kitas, o jie tik gina ir laisvina.

Toliau Bilevičius rašo jau iš paskyrimo vietas: "1923-26 metais komunistinės organizacijos buvo smarkiai apdužytos ir neteko savo vadovų". (Dabar suprantama, kodėl Centro Komitetas pasiuntė tenai "diplomatus" komunistų, Bilevičių, 1921 m. dirbusį Sobolevičiaus šerį fabrikę, padėčiai atitaistyti). "1926 m. judėjimas smarkiai išsiplėtė, sutvirtėjo ir komunistų organizacija vėl pradėjo aktyvialiai veikti. Čia 1926 metais dirbo ir Plekaitis, laikęs Vilkauskį savo tvirtove, tačiau iš tikrųjų taip nebuvo, darbininkai, anot Bilevičiaus, šaliniai nuo socialdemokratų, o komunistų įtaka diena iš dienos didėjo." Komunistai "dar" — kartojau — niebuvo galutinai pasiruošę, bet patriotai užbėgo komunistams už akių ir netrukus ištiko įvykiai, kurie, anot Bilevičiaus, brangiai atėdėjo komunistų partijai — tai gruodžio 17 d. perversmas.

Bilevičius nebuvo vienintelis. Tokių Centro Komiteto įgaliotinių — išmokslintų Maskvoje 1926 metais — buvo išmėtyta po visus apskritys miestus, pavyzdžiui, šiauliuose rajkomui vadovavo Karolis Dižiulis (Grossmanas), vėliau pakeitęs K. Požėla Kaune ir dabar Aukščiausio Teismo Pirmininkas.

Komunistų partijos centras Kaune, sugebėjo per "laisvės" laikotarpį sustiprėti ir būti papildytas. Provincijoje buvo penki rajonai, apimantys po kelis apskritys, iš 5-7 žmonių kiekvienam, su stažu ir patyrimu konspiracinėje veikloje, su daugybe parajonių ir kuopų.

Šių metų "Sov. Litva" No. 235, spalio 4 d., rašydama apie Kauno istorinį įvykių, mini "aktyvius spalio revoliucijos dalyvius ir kovotojus už "Sovietų Valdžią Lietuvoje", tarp kitų mini: Kazys Gedrys, Juozas Greifenbergeris.

Taigi, iš vienos pusės visoje Lietuvoje veikė sparnai ir planingai komunistai, turintieji aiškų tikslą — išduoti Lietuvą Maskvai, kuri juos finansavo ir instruktavo, iš kitos pusės visuomenė, kuri kritikavo esamą tvarką, valdžios neveiklumą ir net pasimetimą, bet pati buvo pasyvi, nurodė priešingų komunistams susirinkimų, nesulaukė valdžiai protestų. Išimtį ir vėl sudarė jaunomė — studentai.

Valdžia turėjo administraciją, policiją ir net politinę, bet niekas negavo jokių instrukcijų ką veikti ir buvo pasimetę.

Priešaky Departamento, kurio žinioje tas visas aparatas buvo, stovėjo asmuo labai doras, bet neryžtingas, prie kitų, normalių, sąlygų gal tinkamas, bet jis dar 1921 metais man buvo pasisakęs esąs monarchistas. Kaip jis, turėdamas tokias pažiūras, priėmė tą vietą — nesuprantu. Perversmo naktį jis prisiglaudęs pas viešo naujos vyriausybės ministrą.

Kas dabar, po tiek metų, savo vyriausybės patėsinimui, norima atvalzduoti — ne taip evarbu. Anais laikais, deja, atmosfera krašte buvo prinuokusi permainai vienon ar kiton pusėn.

Kas gi tie jaunieji karininkai, kurie kaltinami perversmo ruošimu savanaudiškai sumetimais?

Perversmą vykdant, jaunieji karininkai norėjo, kad jų pirmininkas, kapitonas Mačiulka, būtų Vidaus Reikalų Ministru ir jam tai buvo pasiūlyta. Vienok jis griežtai atsisakė, ir niekas iš jų jokių vietų nepriėmė. Ar tai savanaudiškumas?

Turėjau progos stebėti, kai naujos vyriausybės nariai, jaugdami lyg įpareigoti prieš tą organizaciją, tarėsi su jais dėl savo planų, bet, mano akivaizdoje, kapitonas Mačiulka ir keltas kitų, tvirtai pareikėjo: mes

savo atlikome ir net į valdžią ne tik neturime, bet ir nenorime būti įmaišyti. Mes grįžtame prie savo pareigų.

Kur čia savanaudiškumas? Manau, kad šandien tenka garbingai prisiminti ir neturėjusį sveikatos, anksti mirusį kapitoną, vėliau majorą, Antaną Mačiulką, ir jo draugą Praną Gudyną, savo kūnu pridengusį Voldemarą. Vienas iš aviatorių (akademikas — kapitonas), turėjęs dėdę ryškų liaudininkų šulę, atėjęs pas jį prisipažino aktyviai dalyvavęs perversme ir laukė iš dėdės išbarimo ir pykčio. Bet dėdė neužsūstino, o uždėjęs savo ranką, tam broliui ramiai, bet šiltai pasakė: — ir visuomet taip daryk, kuomet Tėvynė to reikalauja.

Perveramai, iš esmės, yra apgailėtinas dalykas, ir dabar pasipiktiname, jei jie net svetimuose kraštuose įvyksta. O įvyksta jie, deja, gana dažnai ir su reta išimtimi, tikrai neabejotinai egoistiniais — savanaudiškais tikslais. To negalime pasakyti apie savo to meto perversmą karius.

Džiaugsiu žmonių karta, kada ateis tikrosios demokratijos laikai ir jokiems sukreitimams nebus nei sąlygų, nei galimybių. Bet tas laimingas demokratijos supratimo ir įsigalėjimo laikas negreit ateis, o mes vis darome klaidas; paaukui joms taisyti imamės priemonių, kurios vieniem atrodo išganymas, kitiems nusikaltimas, tretiem iš dviejų blogybių pasirinkta mažesnė. Tas ginčas, mums gyvenant, nebus išspręstas. Tačiau akivaizdoje to aukšto tikslo, už kurį sakomės norį kovoti, jis yra beprasmiš. Prašmingiau būtų jį atidėti ir žygiuoti visiems pirmyn — nors ir skirtinguose daliniuose, pulkuose, bet vienoje lietuviškoje armijoje. Esame per mažą tautą, kad galėtume bent vieno pulko iš tos armijos atsisakyti.

CHICAGO

R. MALINAUSKAITĖS IR V. BUTKAUS VESTUVĖS

Lapkričio 23 d. įvyko Ramutės Malinauskaitės ir Vytauto Butkaus sutoektuvės. Sutoektuvių apeigas atliko naujoje Marquette Parko lietuvių bažnyčioje kan. kun. F. Kapočius. Tą dieną, vakare lietuvių Auditorijoje, didžiojoje salėje, buvo jaunosios ir jaunojo tėvų bendrom jėgom surengtos vestuvių vaišės.

Vaišės buvo paruoštos nepaprastai gabi ir rūpestingai. Vaišių metu grojė p. Pakšto kapela. Buvo daug jaunimo ir senimo. Jaunimas, o kartu prie jų prisidėjo ir senimas, dainavo puikias lietuviškas liaudies dainėles.

Tarp svečių buvo matyti gen. Plechavičius, A. L. T. S. pirmininkas inž. Bartkus, Dr. Juozas Bartkus su ponia, Dr. Tumasonis su ponia, adv. Našlūnas, adv. Reikala, inž. Dabkevičius, inž. A. Tamošaitis su ponia, agronomai Totoraičiai, kan. kun. F. Kapočius, kun. Prunskis. Buvo atvykę svečiai iš Kanados: p.p. Staškevičiai, Markūnai. Taip pat buvo atvykę svečių iš Racine, Wis.

Jaunosius telegramomis sveikino iš Montrelio miesto p.p. Pakuliai, iš Chicagos Dr. Kuzma

Helikopteria su kareiviais budėjusia ant Conrad Hilton viešbutio stogo, Chicagoje.

ir ponia, šimkūnas. Vienas sveikintas buvo gautas net iš Lietuvos.

Be pamėnėtų asmenų dalyvavo vestuvių vaišėse daug gerų bičiulių ir artimųjų pažįstamų.

Dalyviai

• Pirmasis Jūrų Skautų Tuntas įsisteigė Chicagoje. Iki šio laiko jūrų skautės veikė sausumos skaučių tuntų žinioje. Sveikindami jūrų skaučių pastangas linkime sekmingo darbo. Tunto tuntininkė paskirta skautininkė Flora Kurgonlenė.

• Chicagoje gruodžio 7 d. 7 val. vak. rengiamas vakaras, kurio metu bus pavaizduotos skautų pastangos Lietuvos laisvės byloje. Pranešimą padarys ps. Antanas Banionis, iš Detroito, kuris šią vasarą atstovavo Lietuvos skautus pasaulinėje džiamborėje Anglijoje. Bus rodomos filmos iš šių metų tarptautinių džiamborių. Vakara ruošia Chicagos Skautams Remti Draugaija, vadovaujama dr. Stp. Bležio. Programa įvyks Jaunimo Centro patalpose ir prie įėjimo jokių aukų nebus renkama. Maloniai kviečiami dalyvauti tėvai ir skautų bičiuliai.

• Chicago Jūrų skautų tunto "Baltijos Jūros" krepšinininkai pradėjo krepšinio sezoną. Treniruotės vyksta kartą savaitę.

• Tradicinis jūrų skautijos vakaras, pavadinamas "Puota Jūros Dugne", įvyks 1958 m. vasario 15 dieną Chicagoje.

—rm

DETROIT

KULTūros klubas renka naują valdybą

Gruodžio mėn. 8 d. (ateinantį sekmadienį) 4 val. p. p. Tarptautinio Instituto rūmose, 11 Kirby Ave. šaukiamas metinis Kultūros klubo narių susirinkimas. Bus valdybos pranešimas ir naujos valdybos rinkimai.

Po susirinkimo įvyks Kalėdinės valdžios, kurias Kultūros klubas kviečia visus savo narius ir bendradarbius. J. S.

Iš BALF 76 SK. VEIKLOS

Dar ne visi Balfo nariai turėjo progos užsimokėti šį metų nario mokesčio. Skyriaus valdyba tokius laikais paragino prisijungti 1 dol. mokesį paštu. Daugelis narių jau taip ir padarė. Kai kurie net, patys save kaltindami už šios prievoles neatlikimą, jungia prie siunčiamo mokesčio dar ir auką šalpos reikalamas.

Nario mokesčių ir aukas, be valdybos narių, priima ir "Gaivos" savininkai A. Patalauskas ir J. Petrullonis.

Pradedant š. m. gruodžio mėn. 1 d. iki pat šv. Kalėdų skelbiamas varietų rūbų ir avalynės vėjus. Daiktus prašome pristatyti į parduotuvę "Gaiva". Neturint priemonių — prašoma pranešti valdybos nariams.

Visuotinis skyriaus narių susirinkimas šaukiamas sekmadienį, 1958 m. sausio 12 d. 12 val. 15 min. buv. lietuvių svetainėje. Bus renkama nauja valdyba.

Pirmam sekančių metų Balfo vakarui salė paimta balandžio 26 d. ir gegužinė daržas išnuomotas birželio 8 d.

Cleveland APYLINKĖSE

LIETUVOS PRISIMINIMAI PER BROLIŲ MOTUZŲ SPALVOTAS FILMAS

Graži proga Clevelando lietuviams po 3 metų vėl pamatyti spalvotas Lietuvos filmus ir per jas pabūvoti Nepriklausomo Lietuvos pačiame jos klestėjimo ir žydėjimo perijoje.

Filmos programa bus visai skirtinga nuo prieš 3 metus rodytos. Šį kartą matysite: Lietuvos kariuomenės Gaižūnų Poligono stovyklaujančių ir manevrų pratybose. Kitą dieną, kelias metus vėliau, Lietuvos kariuomenės masinis grįžimas iš manevrų žemaitijoje.

Tūkstantai vaizdų, šimtai pasikyrų vietų praeis pro žiūrovų akis. Apie trys valandos filmų. Atrodo kaip: viena valanda.

Kviečiam visus, mažus ir didelius, ateiti į filmų pžiūrėti lietuvių sąrašė — 6885 Superior Ave., šeštadienį, gruodžio 7 d. valandą vakaro ir sekmadienį, gruodžio 8 d. 5 valandą popiet.

Įsąanga tikslai 1 doleris už tokia turtingą programą. Vaikams tikslai 25 centai.

P. S. Sužinojus apie filmų rodyimą Clevelande, jau yra gauti laiškeliai su prašymu būtinai pakartoti Lietuvos uolonus su jų daina "Ulonai, Ulonai". (48)

Kariuomenės šventės minėjimui praėjus

Lietuvos kariuomenės įsteigimo 39-rių metų sukakties minėjimą Clevelande ir šiemet rengė Lietuvos Veteranų Sąjunga Ramovė Clevelando skyrus.

Minėjimas pradėtas gen. Talat-Kelpos žodžiu lietuvių radijo valandėlėje lapkričio mėn. 22 d. Pagrindinė minėjimo dalis įvyko šeštadienį, lapkričio mėn. 23 d. lietuvių sąrašė. Minėjimą atidarė Ramovės skyrus pirmininkas Pr. Židonis, pakviesdamas žuvusius dėl Lietuvos laisvės pagerbti tylos minute ir po to sugiedoti tautos himną. Ramovėnas Vytautas Raulinaitis buvo pakviestas perimti minėjimo vadovavimą.

Įdomią ir labai originalią pasiskaitę patiekė pulkininkas K. Zukas. Nesileisdamas į faktus raudamus istorijos vadovėlių puslapiuose, prelegentas betgi perdavė savo asmeninius prisiminimus iš Lietuvos kariuomenės kūrimo laikų. Žvelgdamas į ateitį kalbėtojas pabrėžė, kad kiekvieno lietuvių pastangos išlaikyti lietuviškumą bus ginklas, sveikesnis gal net už pačią kariuomenę.

Minėtinėje dalyje I. Stasaitė padėkavo keletą šventės nuotalkai pritaikytų eilėraščių. Čiurlionio Ansamblio vyrų chorą sudainavo eilę kariškų dainų. Vyrų chorui dirigavo ansamblio chormeisteris inž. Rytas Babickas. Tiek choras, tiek ir jaunas dirigentas susilaukė daug simpatijų ir katučių iš publikos.

Kariuomenės šventės minėjimas buvo užbaigtas iškilmingomis pamaldomis ir kun. Džego-raičio pamokslu. Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje sekmadienį dalyvaujant skautams su jų tėliavomis.

R. V.

Lietuvių Studentų Santaros Clevelando skyrus sugrupavimas

įvyko sekmadienį, lapkričio mėn. 24 d., Gaižūnų namuose. Skyrus valdybos pirmininkė Danguolė Bartuškaitė patiekė susirinkimui centro valdybos pranešimus ir vadovavo diskusijoms dėl ateities veiklos.

Sikanošparnio operetės rangimo komitetas pranešė apie vakaro finansinę padėtį.

Minėtinę susirinkimo programos dalyje Santaros filistelis inž. Rytas Babickas davė įdomią paskaitą apie jazz'o muziką, gausiai pildytą nuotraukomis.

TURIME JUMS GERŲ NAMŲ.

ypatingai Eddy — St. Clair rajone.

Suinteresuoti namų pirkimų kreipkitės į

Juozą Mikonių,

RAY NAUSNER REALTY

11899 St. Clair Ave. Tel. UL 1-3919

ar namuose MU 1-2154

pakviesta dalyvauti "Bridge to be" televizijos programoje, kur ji beveik ištisą pusvalandį davė pasikalbėjimą apie savo gyvenimą Lietuvoje, tremtinių stovykloje Vokietijoje ir JAV-bėse. Ypatingai buvo pabrėžiami jos sportiniai pasiekimai.

Pasymėtina, kad Elvyra bus dar vieną kartą toje pačioje programoje gruodžio 15 d., sekmadienį 12:30 val. dieną, per KYW stotį.

LSK Žaibo tinklininkės laimi

LSK Žaibo moterų tinklinio komanda lapkričio 26 d. įvykusi Clevelando miesto moterų tinklinio lygos pirmenybių rungtynėse įveikė Ohio meisters, Clevelando Latvių Sporto Klubą, pasekme 2:1 (15:11) (9:15) (17:15). Šiuo laikų mūsšišks jau turi 2 laimėjimus ir nė vieno pralaimėjimo. Pirmenybių rungtynės vyksta kiekvieną antradienį ir tęsis iki kovo mėn. vidurio. Linkėtina mūsšišks sekmes!

Zigmas Jankus per Dirvos redakciją Lietuvos karo invalidams paukojo \$10.

Ažuolų Okteto padėkoje

pereitame Dirvos numeryje buvo praleistos daugiausia prakaito išliejusios taktininkų J. Citavičiaus ir St. Lukoševičiaus parvards. Šia proga mes juos atsiprašome ir širdingai dėkojame.

Ažuolų Oktetas

lėnuojamas kambarys vyruai ar moteriai.

Kreipitis: 6811 Whitney Ave. (49)

Ar įstojai į VILTIES draugiją?

DĖMESIO! Clevelandui ir jo apylinkėms DĖMESIO!

NAUJA SIUNTINIŲ PERSIUNTIMO AGENTŪRA

PERSIUNCIANTI SIUNTINIUS Į LIETUVĄ IR Į KITUS
EUROPOS BEI AZIJOS KRASTUS

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO.

900 LITERARY ROAD, CLEVELAND 13, OHIO
TEL. TOWER 1-1461

Siunčiame: drabužius, avalynę, medžiagas drabužiams, odas, valstus, gydymo priemones, laikrodžius, maistą ir kita.

Garantuotas greitas išsiuntimas ir pristatymas. Siuntinių persiuntimo išlaidos, įskaitant ir muitą, apmokamos čia pas mus, vietoje.

Pristatymas siuntinių į paskyrimo vietą trunka nuo 6 iki 8 savaitių. Oro pastu — nuo 8 iki 14 dienų. Kadangi siuntinius mes siunčiame iš Clevelando TIESIOGINIU PASTU — betarplai siuntinio gavėjui.

Siuntiniui pasiekus adresatą, siuntėjas gauna iš gavėjo parašą, kad siuntinys gautas.

Jeigu norite rasti patikimą firmą su teisingu siuntinių persiuntimo įkainoju, mandagių elgesiu su žmonėmis ir su garbingu jiems patarnavimu, — prašome, malonėkite užsiti pas mus.

Mūsų malonių klientų patogumui savo sandėlyje turime — didelį pasirinkimą vyriškiems ir moteriškiems drabužiams medžiagų, vietinių ir importuotų odų (juoda, chromo, chavreus ir kt.), skrydžių vilnonių (su kurtais) skrydžių, užvalkalų, marškinėms audklo; laikrodžių, slavamų mašinų, skutimosi mašinų, skutuvų, peiliukų ir kitokių daiktų.

Šia proga mes norime pabrėžti, kad mes turime parduoti ir labai gerą angliško vilnos medžiagų — žastinams ir paltams ir žymiai pigesnęis kainomis negu kur kitur.

Agentūra atdara:

Kasdien 9-8 val.; šeštadieniais 9-7 val.;

sekmadieniais užmasty gyvenantiems 1-5 val.

GERI NAMAI

Vienos šeimos, East Clevelande, 4 mieg. Didelį kambariai su kilimais. Gaso šildymas. Dvigubas garažas.

Didelis vienos šeimos namas su atskiru buteliu lėnuojamumu. Kaina \$15,300. E. Clevelande.

2 šeimų namas East Clevelande, 2 nauji gaso pečiai. Labai geram stovyje. \$17,200. Turime ir daugiau gerų namų įvairiose vietose.

Saukie: M. Blynas, LI 1-6613 arba

Betty Hansen ofisus: UL 1-6150 (East Cleveland) ir IV 6-2180 (819 E. 185 g.)

LIUDIJIMAS VISAM PASALUI, DIEVO KARALYSTĖ PRISIARTINA!

Kristaus tikslas yra pareikštas Jo paties žodžiais: Aš tam esu gimęs ir į švjetą atėjęs, kad liudyčiau apie tiesą. Jono 18:37 v.

Visi tikri Kristaus pasekėjai privalo liudyti apie teises Dievo paskirtas tiesos liudijimui. Laikas atėjo, o Dievo valia dabar yra, kad visos tautos sužinotų apie Dievo karalystę. — Mato 24:13 e. Tikri krikščionys klauso Viešpaties įsakymo ir ištikimai apsaugo Jo karaliją, ir kad Jehova yra vienatinis tikras Dievas, ir kad Jėzus Kristus Jo Sūnus yra išpirkęs žmonijos, išganytojas teisetas žemės karalius. Mirtinas žmogus negali išganyti nė vieno už pinigų, bet vienas Dievas suteiks žmoneis tą, ko jų širdys geidauja, būtent: taiką, laisvę ir amžiną gyvenimą nesibaigiančioje linksmybėje Jo Karalijoje. Nukels naštas sunkių nuo laudies pečių ir suteiks virsmištės palaimas čionai ant žemės. Dabarties pasaulis yra suklaidintas, milijonus teisingų žmonių nukreipiant į mintis šalin nuo Dievo ir Kristaus per melagingus pamokslus, jie atsisakė suprasti ir nemori klausyti Dievo prisakymų, ir eina tolyn į tamsybę. Todėl Dievas nusprendė ir pareikšė, kad turės ateiti ant pasaulio tokis spaudimas, kokio dar nėra buvę. Prarakas Danguelis 12: per., ir tame vargų laike vardiška krikščionija sunyks. Tada Jėzus Kristus kaipo karalius pilnai užims valdyti pasaulį. Visas pasaulis turės pažinti tiesą, be to neregės nė vienas Dievo Karalystės, kurie atsisakys nuo Dievo prisakymų ir Jėzaus aukos.

WILLIAM SHIMKUS
1077 East Wallings Rd.
Brecksville, Ohio

Lietuvių Bendruomenės Clevelando apylinkės valdybos pranešimas

Ir šiais metais, kaip ir anksčiau, solidarumo mokestis yra renkamas per seniūnus. Seniūnai aplankys visus lietuvius. Kiekvienas dirbantis asmuo moką į metus 2 dol. solidarumo mokesčio ir 50 centų socialiniams reikalams. Nedirbantieji moka po 1 dol. metams.

Cia skelbiamos seniūnijų ribos, seniūnai ir jų telefono Nr. Visi lietuvių prašomi atlikti savo pareigą — sumokėti minimą mokestį.

1. Alkaitis A., tel. ER 1-1408, Cleveland Heights — University Heights.

2. Apanavičius J. — MU 1-2154, Gordon Park — Eddy Rd. — St. Clair Ave. — Erie ežeras.

3. Banionis P. — HE 1-3236, E. 55 — E. 79 St. — Superior Ave. — Erie ežeras.

4. Besperaitis R. MU 1-2919, E. Cleveland — St. Clair Ave. — London St.

5. Gruodis P. — PO 1-6508, Ansel Rd. — E. 133 St. — St. Clair Ave. — Superior Ave. iki Euclid Ave.

6. Jarašūnas E. — PO 1-9440 E. 133 — E. 152 — St. Clair Ave. — Erie ežeras.

7. Kalvaitis J. — EN 1-5344, E. 79 St. — Ansel Rd. — Kosciuszko — Erie ežeras.

8. Lazdinis St. — CE 1-8714, Superior Ave. — Kosciuszko Av. — E. 79 St. — Ansel Rd.

9. Mikšys P. — LI 1-8758, E. 185 St. — E. 152 St. — Windward Ave. — Erie ežeras

10. Mazoliauskas V. — PO 1-2082 — Bratenahl.

11. Petkevičius V. — LI 1-7375 — Eddy Rd. — E. 133 — St. Clair Ave. — Erie ežeras.

12. Pikturka J. — HE 2-0331, Hough Ave. — Superior Ave. — E. 79 St. — E. 55 St.

13. Stasas H. — IV 6-2111, E. 185 St. — Windward — East Lake — Willoughby — Willowick.

14. Zigmantas P. — RA 1-8337 — E. 79 St. — Ansel Rd. — Superior Ave. — Wade Park Ave.

Vakarinėje miesto dalyje gyvenant lietuvių bus aplankyti vieno iš Apylinkės Valdytos narių, nes nepavyko rasti asmens, kas sutiktų ten eiti seniūno pareigas.

Liet. Bendr. Clevelando Apylinkės Valdyta

DVIEJŲ ŠEIMŲ NAMAI

E. 140 St. — Coit Rd. po 5 k. Du garažai. Prašo \$17,000.

E. 123 St. prie St. Clair Ave. po 5 k. Didelis sklypas. Trys garažai. Prašo \$13,500. Savininkas nori greit parduoti, todėl duotų antrą moryčių.

Vienos šeimos namai

E. 124 St. į šiaurę nuo St. Clair Ave. iš 6 didelių, gražių kambarių. Gaso apšildymas. Garažas. Prašo tik \$11,500.

Galima pirkti ir su visai mažu įmokėjimu.

East Park Dr. — Neff Rd. 2 metų mūrinis vieno aukšto iš 5 k. Gaso apšildymas. Garažas. Prieinama kaina.

Sešių butų apartamentas. Coit Rd. — St. Clair Ave. apylinkė. 2 butai po 5 k., 2 butai po 4 k. ir tvi kraituvės. Seši garažai. Mėnesinė nuoma \$44.00 Prašo \$32,000.

Saukite Paul Mikšys namų, tel. LI 1-8758 arba office

Kovac Realty
960 E. 185 St.
KE 1-5730

LOKOR DELICATESSEN

6502 Superior
(kampas E. 65 ir Superior)

Sveikiname visus lietuvių klientus. Būtinai atstankyt i mūsų kraituvę ir pareikškit savo pagėdavimus, kokių geriausių maisto produktų norėtumėt visad gauti.

Manome atidaryti specialų lietuviškų delikatesų skyrių ir parduosinėti lietuvių mėgiamus maisto produktus.

Pas mus puikliausia lietuviška duona, sūriai, ikrai, alus ir vynas.

Telef. EN 1-9142

THREE WAY PAINTING CO.

Lietuviška įmonė atlieka įvairius naujų ir senų namų dažymo ir dekoravimo darbus iš lauko ir viduje.

Lietuviams darome nuolaidą.

J. ir E. Ignatavičiai
677 E. 128th St. Tel. MU 1-8368

PRANEŠAMA... NATIONWIDE'S naujas

SEIMOS DRAUDIMAS

Vienas gyvybės draudimas padengia visą jūsų šeimą... net automatiškai kiekvieną naujai prisidėjusį (po 14 amžiaus dieny) NE KIEK NEPADIDĖJANT už mokamą vieną draudimą!

Skambinkit:

PAULINA MOZURAITIS,
Agentas
SK 1-2183

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų kraituvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Cia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

MONCRIEF

Visų metų

ORO VEDINIMAS

ŠALDO vasarą — ŠILDO žiemą

Šalinti ir šildyti namus Moncrief nardavė

I. J. SAMAS JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Ar žinote, kad klubo ir salės vedėjas yra Juozas GRAZULIS, kuris pasirašęs visiems suteikti geriausį patarnavimą.

Norėdami rengti susirinkimus, kelti puotas-vestuves, kreipkitės į Juozą GRAZULI. Savi pas savus!

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausti radio muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ.

Ponkadieniais galite gauti Pavilo Sukio ir jo padėjėjų paruoštus puikliausius valgius — įvairiausių žuvų kepsnius, bulvinių blynų ir kitokių lietuviškų valgių.

Pilnai padengta apdrauda HI 2-7626

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko

1132 Summit Dr. Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1778. REZIDENCIA: PENINSULA 2531

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgčio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metal simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue ENDicott 1-1763

936 East 185 Street KE 1-7770

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 8, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Redaktorius Balaš GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3826).

Reikia gilesnio pasirengimo

Iš LNT pirm. V. Rasteno kalbos Bostone

II.
Pamatę svetimą šunį virš galvų, Amerikos politikos vadai sukruto pasipausti dviem kryptim: skubiau tobulinti ne tik ginklus, bet ir mokyklas. Prietais išvados, kad norint atsilaikyti, reikia rimčiau pasimokyti...

Mums perkainojant savų priemonių veiksmingumą, irgi būtina suklipti panašią linkmę. Nuo skubomis ir paviršutiniškai suklipdytų šūkių, klaidinimų bei manifestacijų, reikia persiorientuoti ir prisipausti prie gilesnių studijų. Paviršutiniškos propagandų bei žygių dabartiniu metu jau ne tik nepakanka, bet nei nebereikia. Politikai, laikraštininkai ir ypač atitinkamų sričių mokslininkai tiesa mums rūpimos srityse jau žino ir moka ką pasakyti dažnai daug geriau už mus. Jei katrų išvados ne tokios, kokios mums atrodo būtų teisingos, tai tik jau ne paviršutiniškai tepagrįstais aimanavimais bei klaidinimais pasieksime tokių išvadų revizijos ar pakeitimo.

Gana mums žavėtis dar ir dabar mandagiais mums pasakomais komplementais, esą, mes — bolševizmą pažinusiųjų praktikoje — galbūt profesoriais laisvojo pasaulio politikams. Gal ir buvo laikas kada tame komplemente buvo nemaža tiesos, bet užjėkomservavę jame savo pažinimą ir kelio laiko nebesistengdami siekti savo žiniomis pažangos, iš tariamo profesoriaus tapimo greičiau tempo kitiame į atsilikusių diletantų laipsnį.

Vienas iš natūraliausių mūsų politinių uždavinių — informuoti Vakarų kraštų valdžias ir visuomenes apie dabartinę Lietuvos būklę. Savo laiku girdėjome labai plačių pasigarsinimų — net su puslapių ir eilučių apskaičiavimais — kaip ir kokių masų tu gaudomos informacijos iš Lietuvos. Be abejo, tai yra vienas iš pačių reikalingiausių dalykų, atliekamų mūsų politinių veiksmų pastogėse. Bet pats paskutinis dalykas pagal reikalingumą ir pirmas pagal neleistinumą, — tai tokio darbo smulkmeniškis garsinimai.

Vietoj garsinimų, kiek puslapių tokios informacijos surinkta, būtina tą informaciją studijuoti, ištraukti iš jos moksliškai atsijotą esenciją ir ją tinkamai panaudoti. Deja, į šią uždavinio pusę dar permažai tekrepiama dėmesio. Gal dėl to, kad studijinis darbas sunkokas ir nedėkingas: jo vaisiai negreit pasirodo, todėl net ir labai uoliai šia prasme dirbant, nesiti kuo teatrisškai blykstelėti prieš savąją visuomenę ir pasirodyti jai, kad dirbama...

Diletantiška propaganda neberado įspūdžio ir pasirodo esanti nei neberekalinga. Dėl to neberekalingu pradeda atrodyti ir pats informacijos rinkimas, jeigu jis nereikalingai tepanaudojamas. Tai sudaro pavojų, kad mūsų veiksmų palūpsniui nuostai ir galimybių tą iš esmės labai reikalinga darba dirbti.

Neabejotinai svarbu suteikti Lietuvos žmonėms informaciją iš Vakarų. Radijas yra viena iš svarbiausių tam priemonių. Iš vieno mūsdiško veiksmo nuolat girdime, esą jis ta didžiulį darbą atlieka net per tris radijo siuntuvus, neskaitant Amerikos Balso. Tada sudaro mūsų visuomenėje nemaža pasitenkinimo ir nusiramino, nes jautiamasi, kad ir mes, kokią penkinę Vasa-

rio 16-tosios proga atidavę, jau esam atlikę... didžiąją pareigą Tėvynei!

Iš tikrųjų, tačiau, mūsų politiniams veiksniams to uždavinio atlikime dalyvauti galimybės yra labai ribotos. Tai ne jų kaltė, o tik toks yra faktas. Amerikos Balsas irgi kalba į Lietuvą lietuviškai. Kalba lietuviškai, estiskai, kalba visa eile kitų sovietinės imperijos valdomų tautų kalbomis, ir kalba visai neparengimam nuo to, ar čia, užsieniuose, yra tų tautų koki "vadovaujantieji veiksniai", ar ne. Kalba ne tik nesiklausdama, bet nei nepriimdama tokių veiksmų nurodymų ar patarimų. Kalba, žinoma, nepasidavimas ir lėšų iš tų veiksmų. Kalba, galbūt, ir iš mūsų tarpo pasirinktų žmonių lūpmis, bet pasireikš jaus irgi veiksmų nesiklausdama, juo labiau nesiklausdama, ką kalbėti.

Lietuviškai kalbama ir iš Italijos, ir iš Vatikano radijo. Jie irgi tai daro jų pačių pasirinktų lietuvių lūpmis, bet ne pagal mūsų politinių veiksmų instrukcijas. Kalba lietuviškai ir Madrido radijas. Šis minimas, kaip svarbiausia vieno iš mūsų veiksmų tvirtovė, kur viską lemianti jo nustatyta linija. Bet ir čia ne viskas taip dinginga. Ir Madrido radijas yra Ispanijos, ne mūsų organizacijos. Nežinome, nors gal ir numanome, kurių dievų lelimu tas įrankis yra iš dalies skiriamas ir lietuviškiems reikams. Bet nekilkim į puikiybę, nes ir čia tatal nėra specialiai privilegija tik lietuviams, nei ta privilegija yra tik kurio komiteto dėka. Yra kalbama ir kitomis kalbomis iš to paties Madrido, nepaisant, kad nėra užnugarų iokių veiksmų, išskyrus porą programų parengiančių asmenų. Pagaliau, ir lietuvišką programą parengia tik 2-3 asmenys — nei koki pasizymėjė informacijos, nei politinės linijos specialistai. Daro pagal savo sugebėjimą ir supratimą, naudodamiesi ta pačia sugaudytos informacijos žaliava, nes nėra metodiskai atrinktos ir politinės vadovybės apsvaistytos medžiagos. Esamos sąlygose joks veiksmas to daugiau negali padaryti, todėl kokio

nors veiksmas "kalbėjimas į Lietuvą" tėra įmanomas tik simboliškai, o ne praktiškai.

Ta pora pavyzdžių, berods, pakankamai įrodinėja, kad 1) mūsų politinių veiksmų vėlesioje realumoje galimybės yra labai ribotos, 2) daugelis mūsų politinių ir visuomeninių veiksmų tebėra perdangos prisiršę prie vėlesiojo pobūdžio propagandinių priemonių, prie vadinamųjų "laisvinimo žygių", kai tuo tarpu tos priemonės didžia dalimi, kiek atlikusios, kiek nei neatlikusios savo uždavinį, dabar daugumoje atveju jau nebeveiksmingos, pasenusios, arba nebeįkankamos dėl savo būdingo diletantiškumo.

Todėl yra būtina sėsti prie studijų stalo ir stengtis visose srityse moksliniais metodais sudaryti tolesniesiems propagandiniams pareikšimams bei žygiams tvirtesnę atramą.

Tokią mintį vadina pesimizmo skleidimu, pasitraukimu iš aktyvios kovos ir siūlymu "padėti Lietuvos klausimą ant lentynos".

Pesimizmas — negerai, bet dar blogiau apgaulingas optimizmas, bedžiūgautas, kad viskas gerai, jei tik šaudai, — nors ir tamsioji, nors ir nepataikydama...

Iš kovos dėl nuopelnų vainiko seniai reikia trauktis, nes varžybos dėl to, kas garsiau sutrimituos apie žygius, nutraukia jėgas nuo paties darbo.

O kad Lietuvos klausimas neatsidurtų ar nepasiklytų ant lentynų, reikia kaip tik "daugiau padėti" ir atitinkamas bibliotekų lentynas rimtų Lietuvos problemų išdėstymų bei nagrinėjimų. Jei tos lentynos liks palikimui naujintoms, tai tikrai bus tuščioji yletė, atsidurs pati Lietuvos byla, ir tada joks žaidimas verkamsis jos iš ten nenauksim.

MARGUTIS

yra pats seniausias Amerikos lietuvių žurnalas. Jis išleis kiekvieną mėnesį — yra gausiai iliustruotas, turiningas, įdomus ir skaitomas su malonumu.

MARGUCIO metinė prenumerata \$3.00.
Margučio adresas: 6755 So. Western Ave., Chicago, Ill.

Paskutiniai darbai prie radaro ir kitų sekimo įrengimų, kurie tarnaus paleidus ir erdvės satelitą. Tokios sekimo stotys įrengtos kas 1000 mylių.

Lietuvių tautos garbui

PUBLIKAVYKES KŲP. NEO LITHUANIA IR LIETUVIŲ TAUTINIO AKADEMINIO SAMBŪRIO SUKARTIES MINČI-
MĄS CHICAGO

Truputis istorijos

Atsikūrus nepriklausomai Lietuvai ir įsteigus Universitetą Kaune, pradėjo kurtis studentų korporacijos. Pati pirmoji iš jų įsikūrė Lietuvių Studentų Tautinė Korporacija Neo Lithuanian. Įkurta 1922 metais lapkričio 11 diena.

Korporacija savo šūkiu pasirinko "Pro Patria". Savo veikloje kelia grūdus ir idėjų švėturiais pasirinko mūsų tautos didžiulius žadintojus ir tėvynės mylėtojus — Dr. Joną Basanavičių, Maironį Tūną, Valiūną, A. Smetoną, Petra Vilelį, J. Jablonskį ir B. K. Balutį.

Korporacija augo ir plėtėsi. Per 20 metų Lietuvos metų ji savo nariams turėjo apie 800 gražiausio Lietuvos jaunimo! Šiemet ji švenčia savo 35 metų garbingą sukaktį.

Lituvės studentės, nebeatitinkančios Neo Lithuania korporacijos, atsiskyrė ir įkūrė atskirą veikiančią studentų korporaciją Filias Lithuania. Joje augo, brendo ir formavo savo lietuvišką charakterį apie 400 lietuvių akademikų.

Įsteigus žemės ūkio Akademiją Dotnuvoje, Korporacijos Neo Lithuania pavyzdžiu, įsikūrė Korporacija Jaunoji Lietuva. Čia gražiame gamtos prieglobos tyje mokėtiniai, formavosi ir tautiškai lietuviškai brendė Lietuvos žemės ūkio kūrėjai-agrafonai, agronomės, šeiminkės miškininkai.

Vėliau, Prekybos Institute įsikūrė Korporacija Herkus Monte. O atgavus Vilnių, Vilniaus Universitete įsikūrė Korporacija Geležinis Vilkas. Be to, Lietuvos universitetuose įsikūrė ir veikė tautinė Korporacija Lietuva ir jau Vokietijoje Korporacija Vilius.

Per visą Lietuvos Nepriklausomybės laikotarpį tos korporacijos davė daug profesionalų kultūrininkų, mokslų sričių žmonių ir visuomeninių gyvenime vadovaujančių asmenų. Šių korporacijų nariai išvijoje mūšė ir įkūrė Lietuvių Tautinį Akademiją Sambūrį.

Chicagoje Sambūris įsteigtas 1949 m. rugpjūčio 14 dieną, pasivadindamas Tautinių Korporacijų Sambūriu. Panašūs sambūriai įsteigti Clevelande ir New York'e. Atsikūrus vėlesioje įsikūrė sambūriai kurį laiką veikė savarankiai, 1954 m. įvyko visu-

Dirvos pranešimas

Nuo 1958 metų pradžios Dirva išleis du kartus per savaitę. Jos metinė kaina į visus kraštus nustatyta vienoda: metams \$8.00, 61 pusei metų \$4.00.

IO, J.Y. M. skaitytojai, mokėdami už 1958 metus ir prašoma prie tos naujos kainos prisitaikyti. Plačiau apie tai būtinai perskaityk 2 psl. esantį skyrį "Šis savaitė".

Atėinančių švenčių proga mes kviečiame skaitytojus, kaip Kalėdinę ar Naujųjų Metų dovaną, Dirvą užsakyti savo artimiesiems, kurie dar Dirvos iki šio laiko neskaitytė. Už tokią dovaną Jūs mokėsit pigintą kainą, kuri galioja tik gruodžio mėn. Būtent, tik \$6.00.

Žemiau spausdiname atkarpą, kurią išskirpkit ir su pinigais siųskit Dirvai, kad laiku galėtumėm skaitytojui pranešti, kas jam kaip šventinę dovaną, laikraštį užsakė. Ypač mes kviečiame neužmiršti savo artimųjų, pasilikusių Vokietijoje, kurie patys laikraščio užsakyti nepajėgia.

Aš

(užsakytojo pavardė, vardas ir adresas)

Užsaku nuo 1958 metų pradžios du kartus per savaitę einančią Dirvą, kaip šventinę dovaną, ir prašau ją siųsti šiuo adresu:

Metinei papigintai prenumeratai apmokėti siunčiu \$8.00.

gerbtas giliu susikaupimu.

Po pirmininko kalbos prasidėjo sveikinimai, kurių buvo kelio likai.

Dr. S. Stankus paskaita

Iškilmingame posėdyje Dr. Stepas Stankus skaitė paskaitą: "Tautinė idealogija šių dienų audrose".

Paskaitininkas apžvelgė faktines sąlygas, kuriose gyvename ir priminė išvijas, susikaldymą, sumulėjimą, idealoginių bei politinių aštrumų pagėmimą. Tokia išvija laikysena kenkia lietuvių vienybei ir siekimui išlaikinti Lietuvą iš vergijos. Kalbėtojo žodžiais padėtis apibūdinta: "Mes tik egzistuojame ir mes siekiame, kad lietuviybė būtų išlaikyta."

Dr. S. Stankus atkreipė dėmesį, kad mes gyvename labai sukurtingame pasaulyje, kad visoms idealogijoms yra daug pavojų iš marksizmo doktrinos pusės. Ji, būdama paremta materialistine pasaulėžiūra, siekia esamos pasaulio tvarkos pakeitimo ir pasaulio dominavimo neisikaitant su priemonėmis. Marksistinės doktrinos priešingybė yra tautiškumas, krikščionybė ir demokratija. Paskaitininkas nurodė, kad lietuviai išviečiai šiandien geriausiai patarnaus pavergtai Tėvynei dirbdami šūkiu "Pro Patria". Tuo šūkiu vadovaujasi ypač tautinės idealogijos lietuviai.

S. Stankus savo paskaitoje tautinės idealogijos charakteringus požymius keliais sakyniais taip nusakė: 1) "Savo Tautos, savo Tėvyne ir savo valstybės interesai bendra prasme yra aukščiau už asmeninius, grupinius ar partinius interesus. 2) Savo Tautos laisvas ir nepriklausomas gyvenimas yra pagrindinė sąlyga tautos gerovei augti ir tautinei kultūrai kurti. 3) Savo Tautos žmonių fizinės ir dvasinės pajėgos, taip pat krašto medžiaginiai išteklių tegrali geriausiai patarnauti tautos kultūrai, mokslui, menui ir bendrai turiniam ir didingam Tautos gyvenimui. 4) Tautinės idealogijos išpažintojai savo veikloje remiasi krikščioniškos dorovės pagrindais. 5) Tautinės idealogijos išpažintojai nėra klasiniai liberalai, jie nėra bedieviai, jie yra neo liberalai: turi pasaulėžiūrą, remiasi doktrinomis, yra būdingi savo tautos ir krikščioniško pasaulio reprezentantai."

Paskaitininkas teigė, tautinė idealogija yra palyginti nesena suformuota, tačiau iš senų ir tautos istorijos pagrįstą patyrimų, išaugusi ir sustiprėjusi šio šimtmečio laikotarpyje, todėl turi visus galimus dar tobulėti ir siekti didybės viršūnių. Tautinė idealogija turi keletą būdingų bruožų, kurie žada plačius kelius į ateitį: 1) yra moderni idėja, naujas kūrinys, pastatytas iš senos tautos patyrimų ir tradicijų. Antra, tautinė idealogija yra socialiai pažangi: ji pagrįsta siekimu galimam didesnių pajamų ir tų pajamų teisingu pasiskirstimu. Trečia, tautinė idealogija suderinta su bažnyčia. Tiesa, ji nesaisto savo išpažintojų bažnyčios rėmimu ar tikėjimo praktika, bet ji pripažįsta Bažnyčios svarbą gyvenime. Jos programose yra vienas punktas, kuris sako, kad religija yra privalomas mokslo dalykas visose mokyklose. Ketvirta, tautinė idealogija yra demokratinė savo esme. Tautinė idealogija pripažįsta demokratiją, pagrįstą tvarkos dėsniams ir vadovaujamą visuotino pripažinimo principais.

Dr. S. Stankus savo prasmingą paskaitą užbaigė žodžiais: "Mūsų valstybės laisvės laikotarpyje šūkis "Pro Patria" buvo labai aktualus. Šiandien jis yra mums dar aktualiausias. Kokių kitų šūkių šiandien mes galime vadovautis jei ne šūkiu "Pro Patria".

Iškilmingas posėdis užbaigtas studentų himnu Gaudeamus. Po paskaitos pirmininkas maloniai pakvietė visus tradicinio alučio į gretimą salę. Čia nuotikingsai pašnekėta, padainuota gražių liaudies dainų ir gražių pasjuokaut.

Apie 11 valandą prasidėjo šokiai prie kavutės. Orkestrui nuotikingsai grojant, sveikama šokant, dainuojant ir vaikštant, nobūvis užlaikė iki trečiųjų galutinių.

J. Dauparas

DIRVA

LAUKIA

NUO TALKOS

SIUNČIA siuntinius į Lietuvą, Latviją, Estiją ir SSSR respublikas

GENERAL PARCEL AND TRAVEL CO., INC.

(Licensed by USSR)

135 W. 14th St., New York 11, N. Y. Tel. CHelsea 3-2583

(Tarpe Sixth ir Seventh Ave. — arti visų požeminio traukinių)

FIRMA SUDARO SPECIALIĄ SUTARTĮ SU INTURISTU, MASKVOJE

Siuntinius galima pateikti atskirai, atsiųsti paštu, arba kitu siuntėju patogiu būdu. Klientai, gyvenant New York'e ir kurie siunčia siuntinius paštu, toliau (atgal grįžtančių paštų) gaus na išsiųstų daiktų sąrašą ir pranešimą, kiek persiuntimas kainuoja. Galima siųsti tik naujus daiktus.

Siuntiniai atsidūs apakuojami ir išsiunčiami per 48 valandas. Po kelių dienų siuntėjas gaus iš firmos oficialų JAV. pašto kvitą, kuris rodo, kad siuntinys adresuotai pasiegtas. Taip pat siuntėjas gaus na gavėjo pasirašytą kvitą.

SVA R E U. Visos siuntinės išlaidos, skaitant muitą, apmokamos čia, vietoje. Jūsų artimieji ir bičiuliai siuntinė gaus na be jokio mokesčio.

Galite siųsti medžiagą, naujus drabužius, avalynę, odas, maisto produktus, laikrodžius, rasomuos mašinas, siuvamas mašinas, vaistus ir kitus įvairius daiktus. SIUNTINYS GALI SVERTI DAUGIAU KAIP 22 SVARUS.

SIUNTINIŲ PRISTATYMAS GARANTUOTAS!

MŪSŲ KUSISTATYMAS, SPATINGAS DĖMESYS IR MANDAGUMAS SU KLIENTAIS. KLIENTŲ PATOGUMŲ MŪSŲ ISTAIGOJE NERIBOTAS PASIRINKIMAS MEDŽIAGŲ, ODOS, AVALYNĖS, VAIKAMŲ DRABUŽIŲ, KARELIŲ, ŠALIKŲ IR KITŲŲ DAIKTŲ GERIAUSIOS RŪŠIES PRIEINAMOS KAINOMIS.

Išsiųsta siuntinė kasdien 9-5; neįskaitant nakties nuo 9 iki 4 val.

Informacijai ir rankraštis: Telf. CHelsea 3-2583.

DE MESIO! Visuomenės patogumui firmos skyrius atidarytas ir Clevelande.

Jo adresas: 900 LITERARY RD., CLEVELAND 13, OHIO. TELEF.: TO 1-1461.

Skyrius Detroit: 1001 729 15 STREET

DETROIT 12, MICHIGAN

Toks pat greitas, tikslus ir garantuotas patarnavimas klientams, kaip ir New York'e.